

LESU ZDAR

3/07

Lesy ČR a jejich nový management

Výrobu na krajské inspektoráty

Evropské lyžařské závody lesníků

Rostislav Stach – neviditelná součást přírody

Když člověka chytí dřevo, nikdy už ho nepustí

Zajíc je často neviditelný

- 3 úvodní slovo
- 4 Lesy ČR a jejich nový management
- 5 výrobu na krajské inspektoráty
- 8 tóny přislíbily zábavu
- 10 škoda, že se nemohou zúčastnit všichni
- 11 Evropské lyžařské závody lesníků
- 12 Rostislav Stach – neviditelná součást přírody
- 14 modřiny v Arboretu Kostelec
- 17 ocenění za pomoc spastikům
- 18 lesnické služby sociální a environmentální
- 20 správa toků: oblast povodí Berounky
- 23 škola hrou
- 24 tvůrce večerníčků Václav Chaloupek
- 28 když člověka chytí dřevo, nikdy už ho nepustí
- 30 zajíc je často neviditelný
- 32 LČR pomáhají ohroženým druhům
Tis červený na Hřebečovském hřbetu
- 34 setkání lidí a netopýrů v podzemí
- 36 zelené schránky
- 38 nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů
- 40 listárna

LESU ZDAR
Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové,
tel.: + 420 495 860 296, + 420 724 524 064, fax: + 420 495 262 391, e-mail:bercha@lesy.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8, IČ: 42196451,
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada: Ing. Vlastimil Hudeček, Ing. Jaromír Latner, CSc., Ing. Pavel Starý,
RNDr. Jiří Stonawski

Redaktor: Ing. Jan Bercha

Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.
Redakce si vyhrazuje právo krácení příspěvků.

Sazba: Studio Marvil

Tiskne: Grand Princ, s. r. o. Přetisk povoleno pouze se souhlasem redakce.
(Uzávěrka příštího čísla 15. 3. 2007)

úvodní slovo

Úkolem nového managementu Lesů ČR je nastartovat všechny procesy tak, aby se zprůhlednil chod podniku a aby Lesy ČR i nadále prosperovaly. Zároveň je potřeba zabezpečit práce pro rok 2007 v oblasti pěstební činnosti, a to i v oblastech, které nebyly postiženy kalamitou. Je nutné rovněž připravit podklady pro střednědobé zakázky, které nás čekají, a samozřejmě postupně připravit další kroky, které povedou k decentralizaci řízení podniku.

Přáním ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče je opravdové vyřešení prací pro rok 2007, to jednoznačně. Je nutné zajistit provoz nejen v působnosti našich pracovníků, ale hlavně firem, které se celého procesu účastní.

— Je důležité nastavit procesy pro delegaci pravomocí na krajská ředitelství státního podniku, aby výroba zůstala na úrovni krajských inspektorátů v provozu a generální ředitelství si ponechalo úlohu metodickou, řídicí, kontrolní a propagační.

— Je nevyhnutelné připravit podmínky pro střednědobé zakázky, a to velice rychle. Výběrová řízení musí být vypsána během měsíce května, aby při následujících lhůtách, včetně případných námitek, došlo k tomu, že v září až říjnu budou uzavřeny nové smlouvy. To z mnoha důvodů, z nichž důležitým je i poskytnutí dostatečného času na přesun a reorganizaci firem, kterých se celá situace dotýká. Hektičnost, která nás provázela od roku 2006 až dosud, musí být odstraněna.

— Věřím, že s celým týmem pracovníků státního podniku a s novým výkonným managementem, se všemi odborně zdatnými lidmi, kteří znají velice dobře celkovou problematiku, se nám vytčené úkoly podaří naplnit.

Ing. Jiří Holický
pověřený řízením Lesů ČR

Lesy ČR a jejich nový management

14. 2. 2007 bylo dokončeno sestavení nového managementu Lesů České republiky. Ing. Jiří Holický, pověřený řízením Lesů ČR, uvedl Ing. Vladimíra Dolejského Ph.D. do funkce výrobně technického ředitele, Ing. Miluši Kadeřávkovou jako ekonomického ředitele, Ing. Bohumila Kosa do úřadu ředitele pro obchod a Ing. Vladimíra Řiháka do plnění úkolů ředitele pro strategické plánování a organizační rozvoj.

Řízení podniku se Ing. Jiří Holický ujal 9. 2. 2007. Sám doposud zastával úřad ředitele Krajského inspektorátu Karlovy Vary. Pověření bude trvat do doby, než proběhne řádné výběrové řízení na pozici generálního ředitele. Podle ministra zemědělství Petra Gandaloviče bude vyhlášeno co nejdříve. Ing. Holický oznámil, že se do tohoto výběrového řízení přihlásí.

— „Úkolem nového managementu Lesů ČR bude nastartovat všechny procesy tak, aby se zprůhlednil chod podniku, a aby Lesy ČR i nadále prosperovaly. Zároveň je potřeba zabezpečit práce pro rok 2007 v oblasti pěšební činnosti a také v oblastech, které nebyly postíženy kalamitou. Je nutné rovněž připravit podklady pro střednědobé zakázky, které podnik čekají, a samozřejmě postupně připravit další kroky, které povedou k decentralizaci řízení podniku, tedy k posílení pravomoci krajských ředitelů.“ Tolik slova Ing. Jiřího Holického.

ING. JIŘÍ HOLICKÝ

pověřen výkonem funkce generálního ředitele Lesů ČR

* 1965 Ostrov nad Ohří

Vzdělání:

1978–1983 Gymnázium Liberec

1983–1987 Lesnická fakulta VŠZ v Brně

Praxe:

1987–1988

hajný a technik, LZ Frýdlant v Čechách, polesí Bílý potok

1989–1990

technik na polesí, LZ Přeštice

1990–1996

projektant – Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Plzeň

1996–2000

odborný pracovník pro hospodářskou úpravu lesů,

Lesy ČR

2000–2003

vedoucí národní inventarizace lesů, ÚHÚL Brandýs nad Labem

2003–2004

ředitel pobočky ÚHÚL Plzeň

2004–2007

ředitel krajského inspektorátu Karlovy Vary Lesů ČR Ženatý, má dva syny. Mezi jeho záliby patří historie, myslivost a cestování.

ING. VLADIMÍR DOLEJSKÝ, PH.D.

výrobně technický ředitel

* 1964 Moravský Krumlov

Vzdělání:

1979–1983

Střední lesnická škola Hranice na Moravě

1983–1987

Lesnická fakulta VŠZ v Brně

1993–1997

doktorské studium, Lesnická fakulta ČZU v Praze

Praxe:

1992–1995

revírník LS Znojmo, Lesy ČR

1995–1998

zástupce oblastního inspektora, Oblastní inspektorát Lesů ČR Třebíč

1998–2002

lesní správce LS Telč, Lesy ČR

2002–2004

zástupce lesního správce LS Znojmo, Lesy ČR

2004–2005

analytik, zástupce vedoucího odboru finančního řízení a strategie, generální ředitelství, Lesy ČR

1 2 3 4 5

1 Ing. Jiří Holický,
pověřen výkonem funkce
generálního ředitele Lesů ČR

2 Ing. Vladimír Dolejský, Ph.D.,
výrobně technický ředitel

3 Ing. Vladimír Řihák,
ředitel pro strategické plánování
a organizační rozvoj

4 Ing. Miluše Kadeřávková,
ekonomická ředitelka

5 Ing. Bohumil Kos,
ředitel pro obchod

2005–2006

lesní správce LS Telč, Lesy ČR

Stáże:

1995

Francie, ONF, INRA Nancy, INRA Bordeaux

Ženatý, má dceru a syna. Záliby: sport, literatura, hudba.

ING. VLADIMÍR ŘIHÁK

ředitel pro strategické plánování a organizační rozvoj

* 1962

Vzdělání:

Stavební fakulta ČVUT Praha – obor vodohospodářství

Praxe:

Od roku 1991 působí v politické sféře.

Posledních 8 let vykonával funkci starosty městské části

Praha 9 a čtyři roky byl předsedou výboru územního

rozvoje zastupitelstva hl. města Prahy.

Ženatý, má dvě dcery. Záliby: sport, myslivost, četba.

ING. MILUŠE KADEŘÁVKOVÁ

ekonomická ředitelka

* 1951 Pardubice

Vzdělání:

1975

VŠE Praha

Praxe:

1975–1983

likvidátor, Česká spořitelna

1983–1989

ekonom, Dynamo Pardubice

1989–1990

programátor, analytik, Plynostav Pardubice

1990–1998

ekonomický náměstek, Památkový ústav v Pardubicích

1998–2000

ekonomický pracovník, Geovap Pardubice

2000–2004

vedoucí ekonomického odboru, Univerzita Pardubice

2004–doposud

vedoucí odboru financování, Lesy ČR

Vdaná, dvě dospělé děti. Záliby: cestování, sport, četba.

ING. BOHUMIL KOS

ředitel pro obchod

* 1967

Vzdělání:

Střední lesnická technická škola v Písku

1989 – absolvent Fakulty lesnické VŠZ Brno

Praxe:

1989–1991

lesník, LZ Jindřichův Hradec, Jihočeské státní lesy

1991–1992

referent obchodu, LZ Jindřichův Hradec

1992–1996

ekonomický ředitel Lesy Jindřichův Hradec, a. s.

1996–2000

generální ředitel, JCL-obchod, a. s.

2001–2005

obchodní ředitel, JCL-obchod, a. s.

2005–2006

vedoucí odboru obchodu, Lesy ČR

Stáże:

1998

Lesní hospodářství Německo

Ženatý, má dceru a syna. Záliby: sport, četba a zahrada.

výrobu na krajské inspektoráty

Po několika dnech ve funkci Jiří Holický Lesu zdar odpověděl na dotazy týkající se jeho vizi a představ, nového managementu a výběrových řízení.

Bylo rozhodnutí stát se dočasným generálním ředitelem Lesů ČR pro vás jednoduché?

— Musím říct, že rozhodování bylo opravdu složité, protože práce krajského ředitele v Karlových Varech mě nejenom uspokojovala, ale i naplňovala svými cíli. Stál jsem před rozhodnutím odejít od započaté práce a ujmout se nelehkého úkolu. Po vzájemné výměně názorů a diskuzi s panem ministrem o tom, jak by podnik měl pracovat, bylo jednoznačně řečeno, že je nanejvýš vhodné, aby do vedení Lesů ČR nastoupil pracovník, který je absolutně nezátížen minulostí, nefiguruje v žádné podnikatelské firmě, nikdy se nezpronevřil zásadám středoevropského lesnictví, a aby sám nepodnikal v žádné jiné činnosti. Zároveň by měl splňovat určitá kritéria odbornosti a praxe. Po diskuzi s panem ministrem jsem se rozhodl, že tuto nabídku přijmu.

Jaké jsou v tuto chvíli vaše základní vize a představy o dalším vývoji situace v rámci podniku?

— Protože jsem pouze pověřen, jsou mé cíle jednoduché. Za své jsem vzal přání pana ministra, abychom

vyřešili zahájení prací pro rok 2007. Abychom zajistili provoz a fungování nejenom našich pracovníků, ale zejména firem, které se toho procesu účastní. V tuto chvíli musím připravit procesy pro přenesení pravomocí na krajské inspektoráty. Výroba by měla zůstat v provozu na úrovni krajských inspektorátů, a my bychom si ponechali spíš ty úlohy metodické, řídicí, propagační a v neposlední řadě kontrolní. Zároveň je nutné připravit velice rychle podmínky pro střednědobé zakázky tak, aby mohly být vypsány během měsíce května a mohly platit už od 1. 1. 2008. V září, nebo v říjnu, i po průběhu případných námitek ÚOHS, by smlouvy měly být dostatečně dopředu podepsány s ohledem na možnost přesouvání většího počtu zaměstnanců, tak aby firmy měly legitimní čas, který je k tomu potřeba.

V tuto chvíli už také pracuje nový management Lesů ČR, který jste sám vybral. Měl jste při výběru nějaká kritéria?

— Vybíral jsem ho tak, aby tento výkonný management zůstal i po výběrovém řízení na ředitelství v Hradci Králové. Buď obhájím pověřenou funkci, nebo bude mít nový generální ředitel možnost využít tým opravdu odborně zdatných lidí, kteří znají velice dobře problematiku a celý obor.

Existuje něco, v čem chcete na předchozí vedení navázat, a naopak, co chcete určitě změnit?

— Zastávám názor, že černobílé vnímání světa nikam nevede. Je potřeba opravdu přebírat to, co funguje. To, co z našeho pohledu nefunguje, samozřejmě své změny dozná. Ale myslím si, že je brzy jít do detailů, protože vedení musí mít možnost se s problematikou důkladně seznámit.

Můžete být konkrétnější?

— U firem, které u nás pracují na zakázkách v lese, je podle mého názoru třeba přístup změnit tak, aby podmínky byly přehlednější a rovnocenné. Zejména bychom si chtěli dát pozor na to, abychom dokázali transparentně deklarovat výběrová řízení směrem k veřejnosti. Tak zabezpečíme i naši vlastní kontrolu.

Můžete nám říct, čím konkrétně zdůvodnil ÚOHS své předběžné opatření, které pozastavilo zakázky z října 2006?

— Kolegové z ÚOHS poslali předběžné opatření, které opírají o důvody procesního i obsahového rázu. Naše komunikace s ÚOHS (v úterý 20. 2. 2007) se této věci netýkala. Týkala se zejména věcí, které nás čekají, zejména zalesnění a ochrany lesa z hlediska lesního zákona – tyto úkoly jsme museli vyřešit co nejrychleji.

Budete se tomu rozhodnutí ÚOHS bránit, nebo ho budete akceptovat?

— Budeme ho akceptovat.

Zalesňovací práce se tedy dále budou řešit odděleně od těžebních prací?

— Ano.

Jakým způsobem by se měly odvíjet přípravy střednědobých tendrů?

— S partnery (ČAPLH, SPLH, SZDP) jsme už jednání zahájili a domluvili jsme se na postupu, kdy prakticky bezodkladně začne společná komunikace na tvorbě podmínek pro zadávací řízení na výběrová řízení od 1. 1. 2008. Myslím si, že naše schůzky budou poměrně časté, abychom si dokázali vyjasnit názory mezi sebou. Jejich zkušenosti a názory budeme brát jako poradní, rozhodnutí se vší zodpovědností záleží ale jen na nás.

Jak jste zatím spokojeni s dosavadním průběhem likvidace větrné kalamity, s jakými překážkami se potýkáte?

— Likvidace kalamity běží, a zaplať pánbůh, rychlost zpracování nabírá na intenzitě. Stojí před námi ale nelehký úkol. Jsou regiony, ve kterých je koncentrace těžeb velmi vysoká, což bude v průběhu zpracování kalamity přinášet problémy v oblasti skladování dříví a logistiky, tedy dopravy zpracovaného dříví. Komunikujeme se všemi zúčastněnými stranami s cílem předejít vážným problémům a hledáme určitá řešení, aby se zpracované dříví plynule přesouvalo i do oblastí s nižší nabídkou dříví.

Lze říci, že ty největší krize v dodávkách dříví kalamita už vyřešila?

— Určitě. Objem kalamity jednoznačně pokrývá potřebu zpracovatelů pro první pololetí, příp. část třetího kvartálu. Všichni víme, že určitě přijdou ještě dva větry, tak jak chodí: březen–duben, červenec–srpen. Proto existuje předpoklad, že ještě nějaké kalamitní dříví

případně. Vždycky tomu tak v posledních pěti letech bylo. Myslím, že společná komunikace se zpracovateli a dřevaři bude probíhat dál. Vzájemně jsme se dohodli na předběžně třítydenním cyklu informování se, dolaďování dodávek a prací v lese.

Ještě bychom se rádi vrátili k převodu pravomocí na krajské inspektoráty. Proč považujete tuto změnu za potřebnou a co by měla řešit?

— Měla by řešit právě operativu, protože výroba se lépe zajišťuje regionálně než centrálně. To jsou naprosto jasné zkušenosti a v tomto směru je decentralizace řízení ještě více důležitá a potřebná.

Vychází tohle rozhodnutí z nějaké analýzy?

— Vychází hlavně ze zkušeností, a to nejen mých.

Mohl byste stručně upřesnit, o jaké kroky se jedná a jaký výsledek očekáváte?

— Očekávám to nejzákladnější a sice, že zabezpečíme práce pro rok 2007 a hlavně zabezpečíme to, že proběhnou transparentním způsobem výběrová řízení na zakázky pro rok 2008 a následné období tak, aby se situace v sektoru opravdu zklidnila.

— red.

**Na úpatí Vladaře
(ze soutěže Pohledy do
přírody)
foto Daniela Brabcová**

tóny přislíbily zábavu

Na Hromnice zimy polovice. Druhý poločas zimy zahájili 3. února 2007 účastníci 11. lesnického plesu v hradeckém kongresovém centru Aldis.

Javorničtí trubači svými žestěmi otevřeli lesnický rej. Jejich tóny přislíbily všem jedenácti stům zúčastněných kvalitní zábavu, a věru, bylo tomu tak. Vždy excelentní komediant Zdeněk Izer obratně balancuje na hranici vkusu a je publikem milován. Jeho vystoupení se závěrečnou imitací populárního zpěváka Petra Hapky všem lidem bouřlivě rozvlnilo bránice.

— Izer exhibicí zahájil své celovečerní působení vtipného uvaděče ve Velkém sále. Jeho lehce dryádnická slova, gesta, vystupování vůbec na pódium přivítaly slovenskou zpěvačku Zuzanu Norisovou, osm prudce mladých párů taneční školy KROK, vtipného iluzionistu Jiřího Marka, Ilonu Czakovou se rty jak z třešní, funky ztřeštěnou skupinu Děda Mládek Illegal Band a mydlinového krále Václava Strasse.

— Celou atmosféru Velkého sálu držel pohromadě mladoboleslavský bigband s osvědčeným repertoárem – Relax. Jeho pozouny, saxofony, křídlovky, kornety, kytary a klavír zaplnily hutnými melodiemi sál tak, že nikdo nezůstal na pochybách, zda tančit, či nikoli.

— Další doprovodný program pro ty, kteří si chtěli přijít na trochu jiný druh zábavy, byl k vidění a poslechu ve foyer, kde preludoval na piano Jan Šimíček, v Labském sále vyhrávaly kapely Bravo a Václav Marek & His Blue Star, v Malém sále Staropražská kapela Fiakr, cimbálovka Réva, a to vše probarvoval lišáckým vystupováním kouzelník Pavel Kozíšek.

— Velký jednací sál zavoněl modrou travou v tónech brněnských Poutníků. Vzpomínky na Auld Lang Syne vnesly klid a pohodu posluchačům i tanečnickům do srdcí i duší. Taneční rej přerušilo jen slavnostní vyhlášení tomboly. Hlavní cena – dárkový šek v ceně 10 000 Kč od Čedoku – skončil ve šťastných rukách. Zdeněk Izer se nemohl smířit s myšlenkou, že na další ceny padla celá daňčí rodina. Pan Daněk se ženou Danielou a ratolestmi však jistě nepřijdou vniveč.

— Nebývalý zájem o osm set cen tomboly přinesl potěšení i Nadačnímu fondu NOVOROZENEC z jednotky intenzivní péče pro novorozence Dětské kliniky Fakultní nemocnice v Hradci Králové. Výtěžek tomboly – 27 400 korun – předala Mgr. Renáta Macková z LČR do rukou Lucie Havelkové, členky Správní rady Nadačního fondu na financování respiračního přístroje pro záchranu novorozenců s poruchami dýchání.

— Lesnický ples se opět stal akcí nejen taneční, ale samozřejmě také společenskou. Nebylo člověka, který by se zde nepotkal se svým kamarádem ze studií, bývalým spolupracovníkem, obchodním partnerem. Společenská událost, jakou ples lesníků je, opět dala příležitost k neformálním setkáním v příjemné atmosféře, na jaké jsme se všichni bez výjimky podíleli.

— Všem účastníkům patří poděkování. Příští rok na shledanou.

— Jan Bercha

škoda, že se nemohou zúčastnit všichni

20. ledna letošního roku již podeváté zazněly v Sokolovně na Křivoklátě slavnostní fanfáry, aby zahájily Ples České lesnické společnosti, pobočky Křivoklát, který se koná za podpory Lesů ČR, Lesní správy Křivoklát.

Většina pracovníků LS je členem ČLS, která ples každoročně organizuje. Jde nepochybně o významnou společenskou událost, v zimní sezóně takřka jedinou v obci. Úroveň tohoto plesu dokládá vždy velký zájem o vstupenky, který však nejsme schopni, bohužel, uspokojit. Je nám líto, že se nemůže zúčastnit každý, kdo má zájem, ale naplnit poptávku je nemožné z několika důvodů.

— „Kapacita sálu je omezená, při prodeji vstupenek dáváme přednost zaměstnancům podniku, sponzorům, organizacím a úzce spolupracujícím osobám. Uvažovali jsme i o změně sálu, ale nejbližší prostory s dostačující kapacitou jsou až v Rakovníku. Tam by chybělo domácí prostředí,“ říká paní Zdena Vávrová, jedna z hlavních organizátorek.

— „Při letošních přípravách jsme zažili opravdu horké chvíle. Kvůli vichřici a následnému výpadku elektrického proudu byly problémy s vytápěním, úklidem i přípravou sálu. V této souvislosti musím poděkovat panu Frenclovi, kastelánovi hradu Křivoklát, za zapůjčení teplovzdušného ventilátoru, který vytápění znatelně ulehčil. Sokolovna je pěkně, ale nedostatečně vybavené zařízení. Musíme vždy zajistit potřebný počet židlí a stolů, za jejichž zapůjčení děkujeme Střednímu odbornému učilišti lesnickému Píška a obci Velká Buková,“ pokračuje paní Vávrová.

— Bývá příjemným pravidlem, že ples zahajují trubači, troubení je nedílnou součástí mysliveckých tradic. Letos se poprvé představili trubači z místní Lesní správy Křivoklát pod vedením Ing. Zdeňka Bechynského. Všechny

hosty přivítali revírník Pavel Šebek a za pobočku ČLS Ing. Miroslav Pecha.

— Správnou náladu navodil taneční pár Václava Melče a Kateřiny Pelcové z Rakovníka, který v předtančení předvedl ukázky latinskoamerických tanců. To byla dostatečně velká inspirace k tomu, aby zábava mohla začít. K tanci a poslechu hrála hudební skupina Melodie z Rakovníka, o občerstvení se postaral pan Němeček se svou firmou. V deset hodin se otevřel prodej lístků do velmi atraktivní a bohaté tomboly. Věcné ceny poskytlo ředitelství podniku Lesy ČR a další sponzoři. Lístky byly okamžitě rozebrány a na všechny se ke vši lítosti ani nedostalo. Zábava plynula v plném proudu, parket byl stále obsazený do posledního místečka, zkrátka atmosféra, jak má být.

— Doufáme, že i díky podobným společenským událostem se naše firma dostává do širokého povědomí veřejnosti. Je to hlavně díky organizačnímu zvládnutí akce a její úrovni, která se vymyká charakteru vesnických plesů. Z těch už se, bohužel, vytrácí jistá noblesa, která nepochybně ke správnému bálu patří. Velký podíl na úspěchu nesou samozřejmě ceny v tombole, ale i výzdoba sálu a přítomnost našich pracovníků ve slavnostních uniformách. Křivoklátský ples je jedna z možností, jak důstojně reprezentovat lesnictví, a věřte, že už teď máme plnou hlavu myšlenek a nápadů na přípravou dalšího – jubilejního, desátého. Ujistíme všechny, že se budeme snažit, aby byl opět mimořádný...

— Taťána Friebertová, LS Křivoklát

Evropské lyžařské závody lesníků

Lesníci České republiky se již více jak 15 let pravidelně účastní Evropských závodů lesníků v klasickém lyžování (EFNS). Těto ojedinělé tradice, založené v roce 1969 v německém Freiburgu, se účastní okolo tisíce aktivních závodníků z 23 států Evropy.

Organizací této soutěže jsou na základě kandidatury pověřovány různé státy Evropy. V roce 1997 tento závod zajistili zástupci České republiky v Harrachově. Účast českých lesníků na této akci organizuje Sdružení pro sportovní aktivity lesníků-lyžařů (SPAL-L) za každoroční podpory několika partnerů včetně Lesů ČR.

— Letos se 39. ročník uskutečnil v Brussonu v Itálii, v nádherném prostředí údolí Aostatal (Valle d' Aosta) obklopeném vrcholy Monte Rosa, Grand Paradiso a nejvyšší horou Alp a Evropy – Monte Bianco – za perfektních sněhových podmínek, a to i v této letošní podivné zimě, a za slunečného počasí.

— Českou republiku zastupovalo 35 závodníků, z toho jich 6 reprezentovalo i Lesy ČR. V silné konkurenci 1040 závodníků česká výprava obstála. O tom hovoří tři stříbrné medaile Anny Beranové, Věry Blažičkové a Evy Martinové a jedna bronzová Anny Beranové.

— SPAL-L mimo vlastní organizaci a zajištění závodů

každoročně zajišťuje finančně dopravu do místa konání mezinárodních závodů a podporuje i účast nejlepších třech závodníků v kategorii mužů i žen na tuzemském šampionátu lesníků. Ten však musel být v tomto roce na Červenohorském sedle v Jeseníkách kvůli nedostatku sněhu zrušen a předběžně přeložen na počátek března 2007.

— Lesy ČR tradičně podporují účastníky z řad zaměstnanců úhradou služební cesty, startovního, nocležného a lesnických exkurzí, které sportovní klání doprovází. Výběr účastníků je podmíněn úspěchem na republikových lyžařských závodech lesníků (v podstatě nominace) s tím, aby Lesy ČR měly zastoupení ve všech kategoriích a mohly postavit na závodech samostatnou podnikovou štafetu.

— V roce 2008 se závody EFNS budou konat v Oberwiesenthalu v Klínovecké části Krušných hor v Sasku a česká strana se bude podílet na organizaci lesnické exkurze zaměřené na obhospodařování imisemi poškozených lesů v přílehlé oblasti Krušných hor. Zúčastnění zavítají na prohlídku i do blízkých lázní, do Karlových Varů.

— Pro rok následující, 2009, bylo k pořádání vybráno místo na Slovensku v Donovalech v Nízkých Tatrách, v okrese Báňská Bystrica.

— Ing. Závěš Pexidr, CSc., Předseda Sdružení pro sportovní aktivity lesníků-lyžařů, SPAL-L

Česká výprava v Brussonu

Rostislav Stach

– neviditelná součást přírody

Jedním z našich nejvýznamnějších fotografů přírody je bezesporu pan Rostislav Stach, dlouholetý člen fotoklubu IRIS Ostrov a prezident specializovaného Klubu fotografů přírody při Českomoravské myslivecké jednotě. Snímky pana Stacha jsou známé z mnoha odborných i populárních tiskovin, ale i kalendářů, pohlednic, plakátů a propagačních materiálů.

Je nám velkou ctí, že se objevují i v publikacích a materiálech LČR. Velkým přínosem byly jeho krásné fotografie např. pro kalendář Les a houby, který vznikl ve spolupráci s nadací Kapka naděje a výtěžek z jeho prodeje byl určen na pomoc dětem nemocným leukémií. O tom, že má pan Stach nejen dobré oko pro krásné záběry, ale i dobré srdce, svědčí skutečnost, že za své fotografie nepřijal odměnu.

— Pro milovníky fotografií přírody máme dobrou zprávu. Dne 14. 2. proběhl v Paláci knih Luxor na Václavském náměstí křest jeho knihy „FOTOLOVY – Naučte se fotografovat dobře zvířata v přírodě“. Kmotrem se stal známý herec Václav Vydra, myslivec a vášnivý chovatel koní, který svým poutavým a úsměvným vyprávěním zaujal přítomnou veřejnost. Velice nás potěšilo i pozvání zástupců z Lesů ČR a možnost veřejně poděkovat autorovi za jeho práci. Vždyť fotografie

ROSTISLAV STACH

Narozen 30. 11. 1960.

Člen fotoklubu IRIS Ostrov a prezident specializovaného Klubu fotografů přírody při Českomoravské myslivecké jednotě v Praze. Spolupracovník Magazínu KOKTEJL a Podkrušnohorského zooparku v Chomutově. Fotografuje od r. 1974, začátky s fotoaparátem EXAKTA VX 1000, od r. 1978 specializace na snímky naší fauny. Od roku 2005 pracuje jako volný fotograf. Publikáční činnost: Myslivost – Stráž myslivosti, Svět myslivosti, Fotoaparát.cz, Lowiec Polski, Magazín KOKTEJL, ABC, Květy, Story, Světem zvířat, Krkonoše, knihy, stolní a nástěnné kalendáře, pohlednice, plakáty, propagační materiály atd.

V archivu má více než 40 000 snímků přes 350 druhů savců, ptáků, obojživelníků, plazů, hmyzu. Krajiny: Aljašky, Kamčatky, Litvy, Maroka, Norska, Rakouska, Rumunska, Spojených arabských emirátů, Slovenska, Španělska, Skotska, Ukrajiny, USA.

pana Stacha v sobě neskrývají jen půvab a krásu přírody, ale na mnoha snímcích je zachycena i nezměrná práce našich kolegů pečujících o zvěř v oborách i ve volných honitbách.

— Křtiny jsou záležitostí veselou, a nejinak tomu bylo i na této akci. Přestože zájem o autora byl obrovský, nemohli jsme si nechat ujít příležitost a položili jsme mu několik otázek

Jaké byly vaše první fotografické krůčky?

— První moje vyfotografované zvíře byl muflon v oboře Hájek na Karlovarsku. To mi bylo asi třináct let a mému otci se konečně podařilo mě přesvědčit, že když už chodím do lesa pozorovat zvěř, mohl bych ji zkusit i fotit. Měl jsem od něj půjčenou Exaktu s objektivem 200 mm, muflona jsem fotil na vzdálenost kolem 300 metrů a málem jsme ho na snímku ani nenašli, jak tam byl malý, ale byla to moje první fotka.

S jakou technikou jste začínal? Používáte ji dodnes?

— No, to určitě ne, pokrok se nedá zastavit ani ve fotografování. Začínal jsem nejdříve s kinofilmovými zrcadlovkami: Exa IIb, Exakta VX 1000, Zenit, pak Praktica. K tomu jsem měl různé objektivy, ale nejčastěji jsem fotil s objektivem Orestegor 5,6 / 500 mm. Později jsem přešel na formát 6 × 6, ale po roce 1990 jsem si pořídil opět kinofilmovou zrcadlovku s objektivem 75–300 mm, ke kterému přibyl další zoom 170–500 mm. Časem jsem si pořídil i špičkové objektivy a začátkem roku 2003 jsem přešel na digitál.

Fotografování přírody není jen vaším koníčkem, ale i profesí. Co vás na životě za objektivem fascinuje?

— Rozhodně je to kontakt s přírodou, člověk má možnost stávat se neviditelnou součástí přírody, pozorovat z bezprostřední blízkosti děje, příběhy i dramata, která se tam denně odehrávají. Pokud se to potom ještě podaří nafotit, je to opravdová radost. S fotoaparátem zvěř lovím, prožívám stejné vzrušení jako lovcí se zbraní, ale po mém stisknutí spouště zvěř zůstává dál součástí přírody a můžu ji lovit znovu a znovu.

Jaká je nejdůležitější vlastnost fotografa přírody?

— Určitě je to trpělivost, fotografování volně žijících zvířat v přírodě vyžaduje často dlouhé hodiny čekání v krytu, bez záruky zdárného výsledku. Přijde-li konečně zvěř před objektiv, neznamená to ještě, že pořídíte dobrý snímek. Vybírat se musí pozadí, postoj zvířete a musí být dostatek světla. Ne vždy se to ale povede.

Na jakou situaci při fotografování nikdy nezapomenete?

— Takových situací bylo hodně, občas je při fotografování zvířat i poměrně „dusno“. Už mě honila losice na Aljašce, utíkat jsem musel před zubry na Slovensku, před bizonem a jelenem wapiti v Yellowstone. U nás mě bodnul do nohy srnec, kterému jsem vlezl do výběhu v chomutovském zooparku, když jsem chtěl fotit kojící sru.

Ze záběrů vaší knihy se na mě dívá zvěř srstnatá i pernatá. Je nějaký druh, který zvětčujete nejraději?

— Asi nejoblíbenějším druhem je pro mě tetřívka obecná. Již od roku 1986 jezdím každý rok na jejich tok do obory Fláje v Krušných horách, kde mám vytipovaná místa na fotografování. V posledních letech jezdím na tetřívku v podstatě na jisto. Je to také díky výborné spolupráci s LS Litvínov, kde k výskytu tetřívků přistupují velmi zodpovědně. Za to jim patří můj veliký dík!

Všechny publikované snímky jsou krásné, ale je mezi nimi nějaký, kterého si mimořádně vážíte?

— Vážím si všech snímků, které se mi v přírodě podaří udělat, nejvíc asi právě snímků tetřívků, ke kterým jsem osm let hledal ten správný přístup, než jsem pochopil jak na ně. Občas se však podaří zachytit i situaci, která není tak obvyklá, jako je například z loňska jelen, který napadl muflona. Stále však platí, že ke vzniku vynikající fotografie je nutné, aby fotograf byl ve správný čas na správném místě. Proto je pro mne cenná spolupráce s lesníky a myslivci, kterým i do budoucna děkuji za cenné podněty.

Děkuji za příjemný rozhovor a přeji vám hodně štěstí a spoustu krásných snímků. Dobré světlo!

FOTOLOVY – NAUČTE SE FOTOGRAFOVAT DOBRĚ ZVÍŘATA V PŘÍRODĚ

Knihy je určena všem zájemcům o fotografování zvířat i milovníkům přírody. Autor v ní prozrazuje návody a finty, jak se úspěšně ke zvířatům přiblížit, co při fotografování používat a jak a kdy udělat dobré snímky, kterých kniha obsahuje více než 270.

Snímky zvířat jsou doplněné informacemi o jejich vzniku. **Technické informace:** použitý aparát, objektiv, čas, clona, ISO, korekce.

Název zvířete: český i vědecký.

Místo i okolnosti vzniku snímku.

Výňatek z úvodu:

„Určitě se vám někdy stalo, že jste si prohlíželi snímky a mezi desítkami fotografií vás náhle zaujala jedna, která z té řady vystupovala, na první pohled jste věděli, že je lepší než ty ostatní. Pokud chcete dělat dobré fotky a takový snímek máte před sebou, zastavte se u něj. Pozorně si snímek prohlédněte a snažte se najít a pojmenovat prvky, které vás zaujaly; musíte přesně určit, proč se vám ten snímek líbí. Může to být cokoli, výjimečný záběr, nezvyklý úhel pohledu, zvláštní pozadí, hra světla atd. Až si to uvědomíte, přemýšlejte nad tím, jak toho autor dosáhl. Co asi musel udělat, aby se na snímku objevilo to, co vás zaujalo. Když se vám podaří odhalit podstatu úspěšného snímku, zkoušejte to při vlastním fotografování podobně. Věřím, že budete také úspěšní.“

— Knihu je možné objednat na webu na adrese www.fotolovy.cz na dobírku se slevou 10 % proti kameným obchodům.

modřiny v Arboretu Kostelec

Arboretum Kostelec vzniklo v roce 1954 především z pedagogických důvodů tehdejší lesnické fakulty. Jejím zakladatelem byl prof. Pravdomil Svoboda. V současné době vedle vzdělávací (praktická cvičení pro posluchače FLE při ČZU v Praze, odborné exkurze) a osvětové činnosti (dny otevřených dveří pro širokou veřejnost) probíhají hodnocení pěstovaného sortimentu dřevin.

Základem hodnocení je pravidelná inventarizace dřevin (v intervalu 5–10 let) – měří se základní taxační veličiny – výška, výčetní průměr a v posledních letech byl připojen i průměr koruny. Dále se sleduje vitalita, kvetení, fruktifikace a případná přirozená obnova. Důležitým prvkem inventarizace je i kontrola taxonomického zařazení dřevin, protože jednotlivé určovací znaky, např. květy a plody, můžeme u některých taxonů ověřovat až v delším časovém horizontu – 20 i více let. Základním organizačním členěním arboreta jsou oddělení – odd. A1, A2, B1, B2 atd., v rámci kterých jsou dřeviny jednotlivě číslovány – pro každou dřevinu jsou pak v centrální evidenci vedeny podrobné údaje, které se vyhodnocují.

— Ve sbírce dřevin zaměřené především na pěstování hospodářsky významných taxonů a sledováním jejich růstu na daném stanovišti je v současnosti obsaženo 156 druhů nahosemenných a 1024 druhů krytosemenných dřevin. Jsou zde zastoupeny samozřejmě i zástupci rodu *Larix* MILL. – modřín.

1 2

1 Rozdíl ve tvaru plodních šupin u modřínu japonského a opadavého

2 Habitus modřínu dahurského (*Larix gmelinii*) v odd. G2

— Do rodu *Larix* – modřínů řadíme asi 11 druhů – mnohdy nejsou jasně morfologicky vyhraněné, proto se v literatuře uvádí různý počet druhů modřínů v rozmezí 1–25; jejich areály bývají většinou spojitě, jeden druh volně přechází v druhý a dochází k přirozenému křížení.

— Modřiny se vyskytují především v chladnější části mírného pásu severní polokoule, centrum jejich rozšíření je ve východní až severovýchodní Asii, kde je popsáno nejvíce taxonů. Areál modřínů zasahuje v sever-

ních oblastech až za polární kruh (nejseverněji zasahuje *L. gmelinii*), v jižní části areálu se vyskytují většinou ve vysokých horách. Modřiny jsou světlomilné, rychlerostoucí dřeviny s nízkými nároky na živiny v půdě a odolné proti nepříznivým klimatickým podmínkám.

VÝSLEDKY INTRODUKCE MODŘÍNŮ V AK

V Arboretu Kostelec bylo po kompletní revizi v roce 2005 z rodu *Larix* MILL. evidováno 7 druhů, 3 taxony nižší než druh a jeden kříženec.

EUROASIJSKÉ DRUHY MODŘÍNŮ

Larix decidua MILL. – modřín opadavý

— Světlomilná, pionýrská dřevina, přirozeně se vyskytující v horách i nižších polohách střední Evropy – Alpy, Karpaty, jihopolské pahorkatiny a Jesenické podhůří (východně od Hrubého Jeseníku). V arboretu roste výborně několik jedinců bez známek poškození, bohatě plodí, hojně se objevuje přirozené zmlazení. Z arboreta v Rogówě byla získána v roce 1971 var. *polonica* DOMIN. Dále je pěstován plazivý kultivar *Larix decidua* „Repens“.

Larix sibirica LEDEB. – modřín sibiřský

— Dominující druh ve světlé jehličnaté tajze, tvoří čisté modřínové porosty nebo roste ve směsi s *Pinus sylvestris*, *Pinus sibirica* a *Betula pendula*. Je rozšířen od severovýchodního okraje Evropy po severozápadní Asii. V Anglii v teplejším podnebí modřín sibiřský omrzá, neboť obvykle teplá zima působí jeho předčasné rašení a mladé letorosty pak sežehnou jarní mrazíky. Ve Švédsku – kde je doložen z meziledových dob – ve výsadbách na nejproduktivnějších stanovištích překonává v objemu kmene domácí jehličnany o 10–25 %.

— I přes velké ekologické rozpětí a nízké nároky na stanoviště, dané velkou rozlohou jeho přirozeného areálu, roste modřín sibiřský v našich podmínkách podstatně hůře než modřín opadavý – dva jedinci v odd. H1 v 38 letech dosahují výšky 12 a 16 m, prosychají v koruně, výjimečně se na nich objevují šišky.

Charakteristika Arboreta:

Rozloha – 12,38 ha
Půdní podklad – permský a křídový pískovec, v údolí je překryt hlinitou spraší
SLT – kyselá buková doubrava, svěží dubová bučina
Nadmořská výška 300 až 345 m
Expozice – jižní
Průměrná roční teplota vzduchu 8,14 °C
Průměrný roční úhrn srážek 662,6 mm
(průměrné údaje jsou z let 1960 až 1995 – meteorologická stanice Kostelec – Truba)

1 2 *Larix gmelinii* (RUPR.) RUPR. – modřín dahurský

— Přirozeně se vyskytuje ve východní Sibiři, Dálném východě, Mandžusku, Koreji (tento taxon lze rozdělit na *Larix gmelinii* (RUPR.) RUPR. v užším pojetí jako sibiřský taxon a *Larix cajanderii* MAYR zasahující na Dálný východ, Kamčatku, Kurily, Koreu a Japonsko). Jeho areál jde nejseverněji ze všech modřínů. Druh se širokou ekologickou amplitudou tvoří čisté lesy nebo roste ve směsi se sibiřskou limbou *Pinus sibirica*.

— V arboretu rostou tři jedinci v odd. G2 ve věku 24 let, dosahují výšky 17, 14 a 11 m a průměru 23, 18 a 13 cm, vitální, každoročně plodící, a dva mladší (16 let) exempláře v odd. S2 začínají plodit.

Larix gmelinii var. *japonica* (REG.) PILGER

— Taxon popsáný z Kurilských ostrovů a ze Sachalinu.
— Dva exempláře z osiva získaného v botanické zahradě (BZ) ve Stockholmu roku 1984 rostou v odd. S2 dobře a začínají hojně plodit.

Larix gmelinii var. *olgensis* OSTENF. et SYRACH LARSEN (syn. *L. olgensis* A. HENRY) – modřín olginský.

— Taxon popsáný ze zálivu řeky Olgy na ruském Dálném východě a udáván i ze Sev. Koreje a Číny (prov. Jilin a Liaoning)

— V roce 1982 bylo vyseto osivo BZ v Pyongyangu a poté vysazeny 3 kusy v odd. S2, do současnosti přežil jeden, je plně vitální a začíná plodit. Má neobvyklé větvení – v ostrém úhlu nahoru jdoucí silné větve.

Larix potaninii BATALIN – modřín Potaninův

— Je rozšířen v horách záp. Číny – prov. Šen-si, severozáp. Junan a záp. Sečuan.

— V roce 1984 bylo vysazeno 5 kusů ze semen získaných z botanické zahrady v Eberswalde. Přežil pouze jeden (výška 16,5 m a průměr 34 cm). Dosud nebyla potvrzena pravost jména přiřazená k tomuto jedinci. Problematická se zdá být především velikost podpůrných šupin u šišek a tvar jehlice na průřezu, je pravděpodobně (vzhledem k původu), že půjde o hybridní taxon, čemuž odpovídá i jeho bujný růst.

Larix kampferi (LAMB.) CARR. – modřín japonský

— Přirozeně roste pouze na mladých vulkanických substrátech ostrova Honšú ve výškách 1300–2500 m n. m. Ze všech modřínů snese relativně největší zastínění. Jeden modřín japonský byl vysazen do odd. H1 – po 50 letech dosahuje výšky 23 m a průměru 37 cm, roste dobře i přesto, že mu lépe vyhovují stanoviště s vyšší vzdušnou a půdní vlhkostí.

SEVEROAMERICKÉ DRUHY MODŘÍNŮ

Larix occidentalis NUTT. – modřín západoamerický

— Dorůstá největších rozměrů z modřínů, výška 30–55

(– 75) m, výčetní průměr d 1,3 až 2 m; pionýrská, rychle rostoucí dřevina, vysoce světlo milná, nesnáší zastínění; roste na různých půdách, v údolních nivách, při úpatí hor, na hlubokých, vlhkých půdách; dožívá se více než 900 let. Areál zahrnuje centrální Idaho, severovýchodní Washington a jihovýchodní Britskou Kolumbii; podél východních svahů Kaskádového pohoří ve Washingtonu a severním Oregonu; 460–1700 (–2100) m n. m.

— V Anglii byl tento strom vysazen pokusně také jako lesní dřevina. Ukázalo se, že evropský modřín roste rychleji a jeho jakost je lepší. V AK je jeden strom v odd. S2, starý 21 let, dosahuje výšky 7 m a průměru v prsní výši 9,5 cm – i přes dostatek oslunění roste hůře než modřín opadavý, prosychá v koruně a zřídka se začínají objevovat šišky.

Larix laricina (DU ROI) K. KOCH – modřín americký

— Modřín s nejmenší šiškou (12–15 plodných šupin) zaujímá rozsáhlý areál v Kanadě a v severových. části USA proniká až do tundry. Roste často na rašelinných a zabahnělých půdách. Tento modřín v podmínkách arboreta roste špatně; v minulosti byl zaznamenán úhyn dvou jedinců. Dodnes přežil v odd. H1 39 let starý exemplář, dosahuje výšky 15 m a průměru v prsní výši 19 cm.

KŘÍŽENCI

Larix × eurolepis HENRY – modřín eurojaponský

— Jedná se o křížence modřínu japonského a opadavého (*L. kaempferi* × *L. decidua*) s výrazně bujnějším růstem v první generaci (F1) a zvýšenou odolností k chorobám.

— Odd. H1, věk 52 let, dosahuje rozměrů 23 m výšky a průměr 40 cm, plně vitální s dobrým zdravotním stavem.

— Závěrem je nutno konstatovat, že uvedené hodnoty nemají váhu provenienčních pokusů, přesto u některých významnějších taxonů mohou být prvotními informacemi o jejich růstu v našich podmínkách.

— V současnosti probíhá kompletizace sbírky modřínů v Arboretu Kostelec s cílem soustředit především hospodářsky významné druhy ve větších sériích s přesnými původy (proveniencemi) a pokračovat v kontinuálním sledování jejich růstu.

— V letošním roce se Arboretum Kostelec spolupodílelo na organizaci expedice do oblasti přirozeného rozšíření modřínu olginského na ruském Dálném Východě. Tato expedice se soustředila na sběr herbářových položek, osiva a na sledování morfologické proměnlivosti šišek.

— Ing. Václav Bažant, katedra dendrologie a šlechtění lesních dřevin, Fakulta lesnická a environmentální ČZU v Praze

1 Nápadně vyniklé podpůrné šupiny u šišek modřínu západoamerického (*Larix occidentalis*)

2 Malé (12–20 mm dlouhé) šišky modřínu amerického (*Larix laricina*)

ocenění za pomoc spastikům

Ve středu 24. ledna odpoledne se v pražském Top Hotelu konalo vyhlášení nejlepších sportovců – spastiků, trenérů a osobností roku 2006. Akci pořádala Spastic Handicap (SH) – Česká federace sportovců s centrálními poruchami hybnosti ve spolupráci se Spastic Handicap Sport Agenturou.

Již 13. ročník této slavnosti osobně zařídil primátor hlavního města Prahy, moderovali ho Alice Tejkalová s Pavlem Andělem a o hudební doprovod se postarala Cimbálová muzika Réva spolu s Tonya Graves Triem. Mezi přítomnými byla také delegace Lesů České republiky ve složení – Ing. Jaroslav Karas, Mgr. Renata Macková a Mgr. Martin Sýkora. Jejich účast nebyla samoúčelná, za dlouhodobou podporu spasticky postižených sportovců totiž Lesy České republiky získaly výroční cenu, kterou jejich jménem převzal Ing. Jaroslav Karas.

— Náš podnik je generálním partnerem České federace sportovců s centrálními poruchami hybnosti a podporuje postižené sportovce částkou 600 000 korun ročně. Spolu s dalšími partnery federace tak mimo jiné umožnil jejich účast na mistrovství světa v atletice a cyklistice v USA, na Mezinárodním mistrovství Německa v atletice, na italském Mistrovství světa IPS v lukostřelbě a na celé řadě dalších akcí. Lesy České republiky se tak spolupodílejí na úspěšných výsledcích, jichž sportovci z řad spastiků každoročně dosahují jak doma, tak v cizině. „Sportovní úspěchy spastiků nás těší,“ říká Ing. Jaroslav Karas. „Není však hlavním motivem, který nás ke spolupráci s nimi přivedl. Jde nám zejména o to, aby chom lidem postiženým centrální poruchou hybnosti umožnili zapojit se do sportovních aktivit a prožívat plnohodnotný život.“

— Nejlepším sportovcem mezi spastiky se stal Jiří Bouška, cyklista divize 4, trojnásobný mistr světa, a to v silničním závodě a v dráhových disciplínách 1 km s pevným startem a ve stíhačce na 3 km. Na druhém místě stanul Roman Musil (atlet F33), mistr světa a světový rekordman ve vrhu koulí, třetí místo obsadila Andrea Farkašová (atletka F38), druhá na světě ve své kategorii v hodu oštěpem. První tři místa mezi týmy Atletické ligy obsadily TJK ZP Nola Teplice, SC Jedličkova ústavu Praha a TJ Spastic Sport Praha.

— Ocenění v různých kategoriích získala ještě celá řada sportovců – spastiků a nám nezbyvá, než jim všem poblahopřát a jim i jejich kolegům a následovníkům popřát mnoho štěstí a úspěchů do dalších let.

— Redakce

1 Kapitáni nejlepších družstev závesného kuzelníku (Luže Košumberk a Slavia Liberec)

2 Nejlepší sportovci na 6. až 10. místě – zleva boccisté F. Serbus, R. Procházka, atleti E. Berná a kolega J. Vlka

3 Zvláštní cena SH za dlouhodobou podporu pro Lesy ČR (p. Karas), ČSTV (Vladimír Srb) a Hospodářské noviny (Dagmar Johanidesová)

1
2
3

lesnické služby sociální a environmentální

Světlem se šíří opět neperiodicky se vracející názorová vlna, která zdůrazňuje veřejný zájem na příznivém působení environmentálních a sociálních funkcí lesa pro kulturní krajiny. Aktuálně zejména těch funkcí, které se týkají ochrany zdrojů vody i přiměřené ochrany vodních poměrů a krajiny před vodním živlem a erozí.

Vede k tomu nárůst výskytu jevů působících škody (např. silných regionálních dešťů, lokálních přívalemých srážek, náhlých tání sněhu, znečištění vod), jak to všichni zažíváme. Civilizační procesy stále pokračují, takže se už v měřítku Evropské unie její orgány zabývají životním prostředím kulturní krajiny včetně ochrany její stále složitější infrastruktury. Čím dál tím častěji se klade důraz na potřebu péče o zádržné (retenční) schopnosti krajiny, stoupá míra starostí o dostatek zdravé pitné vody, která by byla také dostupná za sociálně přijatelné ceny. V tom všem může lesnictví hrát užitečnou roli i k svému prospěchu. Aktuální ideologie ekologismu sice na potřeby životního prostředí člověka nehledí, avšak přesto ekologové ve světě zavádějí termín „služby ekosystémů“. Byl už také na podzim 2005 pod záštitou OSN uspořádán organizací UN Economical and Social Council (UNECE) velký seminář zástupců 28 zemí v ženevském Paláci národů na téma „Environmentální služby a financování ochrany i udržitelného užívání ekosystémů“. Její Timber Branch rozeslal předem dotazník se zaměřením na služby lesních ekosystémů v oboru ochrany vody a vodního režimu i na jejich financování. Orgány EU připravují zdroje společenského režijního kapitálu k podpoře takových opatření, konkrétně týkající se ochrany vody, půdy a vodních poměrů.

VEŘEJNÉ LESNICKÉ SLUŽBY

Jestliže se mluví o potřebě financování, je jasné, že nejde jenom o samovolné užitečné účinky lesních ekosystémů a jejich oceňování. Takové účinky lesů už léta mnohde nedostačují setrvale zajistit potřebné funkční efekty. Je pak nezbytné vkládat práci a kapitál k údržbě, podpoře či novému utváření konkrétně potřebných funkčních efektů lesních ekosystémů – jedná se tedy o řízené mimoprodukční funkce environmentálního a sociálního charakteru, zajišťované veřejně významnými environmentálními a sociálními lesnickými službami; mělo by tomu tak být v oboru funkcí vodohospodářských, půdoochranných, rekreačních i zdravotních; funkce lesa v ochraně přírody bohužel už vyklouzly z lesnických rukou.

— Lesnictvo by k takovým službám měly pobízet respekt budící možné důsledky globalizace obchodu dřevem. Soudí se, že by mělo usilovat o to, aby společnost chápala užitečnost a láci environmentálních a sociálních služeb a byla ochotná platit příslušnou lesnickou hospodářskou činnost ve službách. Již dlouho lesničtí politikové v Evropě soudili, že by mohlo být velmi nemilé, kdyby lesní hospodářství setrvale vyvíjelo jako jedinou hospodářskou činnost produkci tržních statků,

tvrdohlavě se definovalo jen produkcí biomasy a aktivity kolem jiných funkcí lesa tím pokládalo za něco nelesnického, cizorodého; snadno by mu vypadly z rukou.

POVODŇOVÉ ŠKODY

Kromě peněz jsou ve hře i další významné faktory. Víme, jak naše lesnictví má poslední dobou nemalé potíže se svou image mezi veřejností, ekonomy či politiky, podporované tlaky ekologismu. Jednou z příčin tohoto stavu je, že setrvale opomíjíme předkládat veřejnosti naše lesnické možnosti přispívat společnosti nejen produkcí, ale i dalším hospodářským využíváním lesních obnovitelných přírodních zdrojů lesnickými environmentálními a sociálními službami. Velice chabý a často spíše žádný je jejich marketing: např. kdekdo dnes ví a mluví o hrozbách vodního živlu a potřebě zakládat v nížinách poldry k rozlivu povodňových vod, kdekoho zajímá znečištění vod a zaráží stoupající cena vodárensky upravované pitné vody. Přitom už mnoho let by mělo být známo, že funkčně diferencovaně obhospodařované a tedy funkčně účinné lesy hor, lemujících skoro kolem dokola naši zemi, mohou snižovat škody povodněmi v národním hospodářství o 20–25 %. Lokální velké vody z bouřkových lijáků mohou tlumit ještě mnohem víc. Chrání-li se jakost vody zdrojů např. na ploše lesnatých povodí vodárenských nádrží funkčně diferencovaným obhospodařováním lesů, je to – porovnáváme-li náklady lesnických služeb a náklady na úpravu vody – nejméně 11krát ekonomicky výhodnější, než řešit jakost až technologiemi v úpravné vody. Toto číslo platí pro ochranu před splachy půdních částic z lesů – nejsnáze odstranitelným znečištěním zdrojů; v případě ochrany proti chemickému znečištění efektivnost funkce lesa a tedy lesnických služeb prudce stoupá třeba i na dvacetinásobky.

TŘI PILÍŘE LESNICTVÍ

Jedná se vesměs o záležitosti veřejného zájmu, jak soudí i orgány Evropské unie, a tedy především záležitost týkající se lesů veřejných. Evropští lesničtí politikové totiž spatřovali od 60. let minulého století smysl existence veřejného (především státního) vlastnictví lesa v tržním hospodářském systému demokratické společnosti v prioritním zajišťování veřejných zájmů při nakládání s těmito lesními majetky. Tehdy obsáhly nové lesní zákony lesnický předních evropských států také diferenciaci druhů vlastnictví lesa v míře sociální vazby.

— To je okolnost, která by měla i u nás vejít do lesní legislativy spolu s řešením financování lesnických služeb. Evropská legislativa to už od 60. let minulého století řešila, u nás zatím nic nepodněcuje vlastníky ani správce

lesů, především státních, aby je jako jim přínosné respektovali v koncepcích hospodaření. Je při tom celkem dobře známo, co dělat. V bývalém Československu bylo totiž vloženo mnoho milionů korun do výzkumů např. vodohospodářských funkcí lesů. Bylo objasněno, kde pracovat, co dělat i kolik je třeba sil a kapitálu; v roce 1982 vyšla i obecně závazná právní podzákonná norma, která jako první na světě právně zakotvila konkrétní opatření víceúčelového využívání vodohospodářsky důležitých lesů. Nebyla však převzata do naší tuzemské transformace politické, ekonomické, právní ani sociální, o lesnických službách se prostě přestalo uvažovat. Politická neujasněnost koncepcí novodobého lesního hospodářství, zejména otázky veřejných zájmů na lesích, tedy i smysl a postavení státních lesů a systém financování služeb – to jsou základní příčiny. Stav tuzemského problému je vidět v tom, že sice moudře a v evropském duchu mluvíme o třech „sloupech“ lesnictví – ekonomickém, ekologickém a sociálním, avšak tyto „sloupy“ nemáme náležitě provázány, lépe řečeno: druhé dva sloupy nejsou náležitě vázány se „sloupem“ ekonomickým, a tak místo podpory lesnictví mohou zatím sloužit jen krasořečnění. V Evropě na západ od naší hranice, když ještě byla rozhraním dvou světů, se i z těchto důvodů měnila zásadně lesnická politika i legislativa během 60. let – na něco takového pořád čekáme v nejistotách, jaké ještě koncepce „léčby státního lesnictví“ oznámí titulky denního tisku.

BUDOUCNOST LESNICKÉ POLITIKY

Nová vlna zájmu na mezinárodním poli o služby týkající se lesnictví je opět podnětem připomínajícím, že u nás by se mělo vážně zauvažovat o uvedených pojmech i o tom, co by se mělo uplatnit v lesnické politice a legislativě u nás k provázání „sloupů“, na nichž má ideově stát lesnictví a mělo by reálně stát i novodobé lesní hospodářství – když v západní části lesnické Evropy byly

první kroky činěny už před víc než 40 lety a naše jsou v setrvalé přípravě:

- proč se tak setrvale pochybuje nad evropskou diferenciací druhů vlastnictví lesa v míře sociální vazby, jakož i nad smyslem jeho státního vlastnictví;
- co lesnické environmentální a sociální služby mohou přinést společnosti a lesnímu hospodářství jako součást hospodářského využívání lesů, přírodního obnovitelného zdroje nejen hmotných tržních statků;
- co vyžaduje účinný marketing lesnických služeb ve společnosti, která o nich není náležitě informovaná, co dělat v interní osvětě a poradenství;
- jak služby mohou posílit image lesnictví i lesního hospodářství a jeho postavení ve veřejnosti, motivovat podporu ekonomů i politiků, získávat finance ze zdrojů EU;
- kolik toho na tomto poli bylo v tuzemsku už promyšleno, vyvinuto, ba i odzkoušeno, avšak zůstávalo u nás jakoby v poloze mimoprofesionální, chcete-li „brigádnické“.
- Možno asi říci, že nejde o samoučelné dohánění „Evropy“ – jedná se o budoucnost lesního hospodářství a lesnictví u nás. Formulace racionální lesnické politiky, absorbující novodobé problémy po letech její neexistence a pak rozpačité nedotaženosti, by vytvořilo podmínky pro rozvoj lesnických služeb jako nedílné součásti hospodářské činnosti v lesním hospodářství. Mohli bychom operovat mnohostranným využíváním kulturního lesa v intencích trvalé udržitelnosti obnovitelného a přírodě nikoli cizího zdroje přírodních užitků pro lidskou společnost. Optimista by pak očekával nejen revitalizaci image lesnictví, ale též útlum jak tlaků krátkodechých, jednostranných podnikatelských záměrů, tak ideologicky podkládaných požadavků a kritických stanovisek ekologismu – prostě cestu k větší stabilitě v globalizujícím se světě a veřejné podpoře lesnictví s jeho hospodářskými činnostmi: produkcí a lesnickými službami environmentálními a sociálními.

— Vladimír Krečmer

správa toků: oblast povodí Berounky

Správa sídlí spolu s Krajským inspektorátem Plzeň v Sukově ulici č. 40 v Plzni. Sídlo krajského inspektorátu a správy toků se nachází ve zcela nové budově, jejíž stavba byla dokončena v roce 2005. Spolu s vedoucím správy, ing. Františkem Bubrlem, zde pracují tři správci toků a jedna administrativní pracovnice.

Od 1. ledna letošního roku byla na správě zřízena také funkce referenta pro technické a finanční činnosti. Bude ji vykonávat pracovnice, která doposud zastávala funkci správce toků. Na uvolněné místo správce toků byl vyhlášen konkurz.

— Vzhledem k tomu, že sídlo správy je umístěno téměř v centru spravovaného území a správa patří délkou spravovaných toků i plochou spravované oblasti spíše k těm menším, nebylo zde nutné zřizovat detašované pracoviště.

— O práci plzeňské správy toků jsem hovořil s jejím vedoucím, **ing. Františkem Bubrlem**.

Ten mi hned v úvodu upřesnil okruh působení své správy:

— „Správu určených drobných vodních toků vykonáváme na převážné části Plzeňského kraje, části kraje Středočeského a také na malé části kraje Karlovarského. Po organizačních změnách, které proběhly k 1. 1. 2005 a při nichž byla území jednotlivých správ toků vymezena podle hlavních povodí, došlo k vzájemnému převodu drobných vodních toků a spravovaného majetku. Největší délkou toků jsme v rámci těchto organizačních změn převedli kolegům na Správu toků – oblast povodí Ohře (565 km). Menší část toků od nás převzala Správa toků – oblast povodí Vltavy (44 km). Od této správy jsme naopak my převzali 418 km drobných vodních toků v okresech Beroun, Rakovník a Praha-západ.

— V současné době tedy vykonáváme správu na drobných vodních tocích o celkové délce 1 298 km. Jedná se o cca 570 toků. Do tohoto počtu jsou zahrnuty i krátké bezjmenné přítoky. Podíl toků ryze bystrinného charakteru je v rámci naší správy menší než u ostatních správ toků. Důvodem je morfologie námi spravovaného území.“

Snad každá správa toků má své zvláštnosti či zajímavosti. Jakými se můžete pochlubit vy?

— „Povodí Berounky je odedávna známo svou krásou a mnoha zajímavostmi přírodními a historickými, ale také architektonickými a technickými. Nechci opakovat to, co je obecně známé, raději se proto zmíním o tom, co považuji za významné a pozoruhodné z pohledu své profese. K zajímavostem naší správy toků totiž patří některé kamenné přehrážky a stupně, kterými byly stabilizovány strže vzniklé na konci 19. století v oblasti Rakovnícka. Většina z těchto objektů dnes již přestala plnit svoji původní funkci, neboť odtokové poměry se změnily a území je zajištěno lesním porostem. Některým těmto stavbám však zub času nikterak neublížil. Dodnes tak máme možnost obdivovat na nich mistrovskou kamenickou práci našich předchůdců. Jsou dokladem dlouhodobých tradic vodních staveb a vysoké profesní odbornosti v našem oboru.“

Poslední desetiletí je poznamenáno nárůstem počtu a rozsahu povodní. Zasáhly také území, které spravujete?

— „Ano. Největší škody na tocích v naší správě napáchala povodeň v roce 2002. Významné škody jsme zaznamenali na Borovenském a Mítovském potoce v okrese Plzeň-jih a na potoce Kudibal v obci Dobřív, okres Rokycany. Typ škod byl různý, od úplného zanesení neupravených koryt štěrkovými splaveninami v případě Mítovského potoka až po úplnou devastaci části podélné úpravy potoka Kudibal. Značně byla poškozena také kaskáda kamenných stupňů na Borovenském potoce. Náklady na odstranění těchto škod dosáhly částky cca 2 300 000 Kč. Veškeré zmíněné škody však byly odstraněny, buď ještě v roce 2002, nebo nejpozději v následujícím roce 2003.“

— **Vedoucí správy k této otázce poznamenal:** „Předcházející povodně, např. v roce 1997, postihly především východní polovinu našeho státu a v rámci naší organizační jednotky nenapáchaly výraznější škody. Ale v květnu a červnu loňského roku došlo vlivem povodňových průtoků ke vzniku dalších škod. Naštěstí se u nás většinou jednalo pouze o břehové nátrže malého rozsahu. Větší škodu jsme však měli opět na potoce Kudibal, kde byla

Tabulka investic a oprav

investice v tis. Kč	opravy v tis. Kč	
rok 2004	11 026	2 168
rok 2005	7 480	2 951
rok 2006	5 870	5 582

ING. FRANTIŠEK BUBRLE, VEDOUČÍ SPRÁVY TOKŮ – OBLAST POVODÍ BEROUNKY

Vystudoval Vysokou školu zemědělskou v Praze, fakultu agronomickou, obor meliorace. Po ukončení studia nastoupil jako projektant inženýrských staveb na podnikovém ředitelství Západočeských státních lesů v Plzni. Zde pracoval až do ukončení působnosti této organizace.

Na plzeňskou správu toků nastoupil v roce 1992, nejprve do funkce správce toků.

Funkci vedoucího správy zastává od roku 1998.

Jako svoji osobní zálibu zdůrazňuje myslivost.

Říká: „Už jako školák jsem našel zálibu v myslivosti a tento koníček mě doposud neopustil.“

poškozena část podélné úpravy toku z roku 1954. Vyčíslená škoda činí 1,5 milionu Kč.“

Okamžité odstraňování povodňových škod je nezbytnou nutností, z toho, co jste řekl, by se mohlo zdát, že jde vše hladce. Problémy zde nemáte?

— „I při odstraňování povodňových škod se potýkáme s problémy. Obvykle však nejde o potíže technického rázu, ale problémy, které provází schvalovací řízení.“

— Na první pohled jednoduché odstranění nánosů z koryt toků po povodni může být velmi složitou záležitostí, pokud se pohybujeme v lokalitě výskytu některého z ohrožených druhů živočichů.

— Při opravách poškozených stávajících objektů nám orgány ochrany přírody předepisují v některých případech náročné technologické postupy, např. bez použití potřebné techniky.

— My jsme samozřejmě rádi, že máme ve své správě čisté toky s vysokou biodiverzitou, ale v některých těchto případech zjišťujeme, že to má i své stinné stránky.“

V posledních letech jste realizovali řadu investičních akcí, můžete některé blíže charakterizovat?

— „Mezi naše investiční akce patřila v posledních dvou letech například souvislá úprava Čížického potoka v intravilánu obce Čížice, retenční přehrážka na potoce v Pánvích poblíž města Berouna a úprava toku Pastuší Luh na Rakovnicku. K významným akcím řadíme také obnovu retenční nádrže Nad Mlýnem na Huťském potoce v okrese Domažlice.“

— Stálou péči věnujeme i obnově malých vodních nádrží. Jako příklad z poslední doby mohu uvést dvě malé vodní nádrže, které jsme obnovili na území Lesní správy

Horšovský Týn. Také jsme provedli hrazení strží v oblasti Šumavy, např. strže Špičák, Příloh a Skala.

— Každoročně realizujeme obnovu některé malé vodní nádrže. Obvykle přitom přihlížíme k požadavkům našich kolegů z lesních správ. V nadcházejících letech bychom chtěli výrazně zlepšit projektovou připravenost co do počtu akcí.“

Jaká je vaše spolupráce s vodoprávními úřady?

— „Pokud jde o vodoprávní úřady, nemáme důvod si na jednání s nimi stěžovat. Ve většině případů máme obdobný náhled na opatření, která navrhujeme na námi spravovaných tocích. Při vodoprávních jednáních je však mezi nimi patrný určitý rozdíl v požadavcích. Totéž platí i pro stavební úřady při územním řízení.“

— **Vedoucí správy se přitom blíže věnuje zkušenostem s orgány ochrany přírody. Říká:** „Každému jednání s orgány ochrany přírody věnujeme zvláštní pozornost. Jednání s nimi není obvykle snadné. Pohled orgánů ochrany přírody na prováděná protipovodňová opatření je v mnoha případech pochopitelně odlišný od pohledu správce toku. Případným konfliktům se proto snažíme předcházet, a to již při přípravě každé investiční i neinvestiční akce.“

— Dobrým řešením je tu například společná pochůzka, při které se snažíme vysvětlit a obhájit naše záměry. Ne vždy se nám to podaří napoprvé a bezzbytku. Výsledkem tak obvykle bývá pro obě strany přijatelný kompromis.

— Dokladem našeho úspěšného snažení jsou například zmíněná hrazení strží, která jsme realizovali v CHKO Šumava, ale i další stavby, jejichž realizace se po prvních jednáních nezdála být příliš reálná.

Úprava Čížického potoka

1 2 — Stejně jako u vodoprávních úřadů lze i u orgánů ochrany přírody hovořit o přístupu odlišném podle regionů.“

1 Asanace strže Skala

2 Rekonstrukce RN Mydná

Ing. Bubrle zmiňuje také zkušenosti pracovníků správy toků s vlastníky pozemků:

— „Rád bych ještě zmínil vztah k vlastníkům sousedních pozemků. S nimi řešíme problémy známé všem správcům toků. Nejčastěji jsou to různé zásahy do koryt toků za účelem nepovoleného odběru vody, používání břehů toků jako skládky organického materiálu ze zahrádek, ale často i nepovolená výstavba různých opevnění břehů z nevhodných materiálů.“

— Poměrně často se na nás vlastníci pozemků obrací také s neoprávněnou žádostí o odstranění břehového porostu. Obvyklým důvodem tu bývá zastínění chaty, někdy dokonce jen padající listí. V těchto případech však nemůžeme žadatelům vyhovět.“

Jaké má správa zkušenosti s firmami, se kterými spolupracuje?

— „Vzhledem k určité specifičnosti staveb, které jsou realizovány na tocích a mají charakter vodních děl, není okruh vhodných firem příliš široký. Přesto stále obměňujeme okruh dodavatelů, které vyzýváme k účasti v soutěžích.“

— Pokud jde o kvalitu práce, jsou mezi nimi patrné rozdíly. Některé firmy již mají vytvořeny vlastní kontrolní mechanismy, u jiných však musíme kvalitu jejich práce kontrolovat častěji.“

Poslední otázka směřuje k realizaci podnikového Programu 2000.

— „Z tohoto programu čerpáme finanční prostředky na péči o vodní nádrže a na výstavbu srubových studánek v prameništích námi spravovaných toků. V rámci programu stavíme také přístřešky pro turisty v blízkosti retenčních nádrží a malých vodních nádrží ve správě Lesů České republiky. Roční finanční objem těchto prací dosahuje na naší správě toků 200 000 Kč.“

— Jan Brandejs

krátký rozhovor se správcem toků Františkem Šampalíkem

Jedním ze tří správců toků plzeňské správy je František Šampalík. Jeho působištem je oblast lesních správ Nižbor, Křivoklát, Lužná, Plasy, Toužim a Přeštice. Podle krajského členění zahrnuje úsek část území kraje Plzeňského a také část kraje Středočeského a Karlovarského. Většina toků na jeho úseku se však nachází ve Středočeském kraji.

— I na jeho úseku došlo dnem 1. ledna 2005 k některým organizačním změnám. K tomuto datu bylo plzeňské správě toků převedeno 418 km drobných vodních toků ve Středočeském kraji ze správy bývalé Oblastní správy toků Benešov. Z toho 314 km připadlo právě Františku Šampalíkovi.

— Také jeho jsem požádal o krátký rozhovor. První má otázka byla věnována právě tomuto jeho novému přírůstku, který má ve správě teprve dva roky.

Při otázce, čím je toto území charakteristické, správce říká:

— „Společným jmenovatelem je tu značná četnost okolní zástavby a velké množství hmotného majetku různého stáří, který je na tocích vybudován.“ Dodává, že celková délka toků, které má na starosti je 604,5 km.

Byly na vašem úseku prováděny v posledním období některé větší úpravy?

— „Ano. Pro příklad mohu zmínit třeba dva naše potočky – Klučná a Všenorský potok. Na potoce Klučná jsme provedli poměrně rozsáhlou opravu stávajícího opevnění toku. Na Všenorském potoce byla kromě podélné úpravy provedena i rozsáhlá oprava přehrážky, včetně uvolnění jejího retenčního prostoru.“

— Ke stávajícím významějším akcím radíme práce na Lašovickém potoce a na potoce Klučná. Obě akce jsou neinvestiční. Další dvě akce, které realizujeme na potočích Požárský a Přilepský, jsou již akcemi investičními.“

Na otázku, zda došlo na jeho úseku v předchozích letech k větším povodňovým škodám, správce odpovídá, že ne.

— „Na tocích v mé správě povodně doposud žádné škody nezpůsobily,“ říká s úlevou.

Na závěr se správce toků ptám ještě na to, jak se mu spolupracuje s ochranáři.

— Jeho odpověď je stručná: „Spolupráce s nimi je vcelku dobrá, nevybočuje z běžného standardu a celkových zkušeností naší správy toků.“

— Jan Brandejs

škola hrou

Hlavním cílem lesní pedagogiky je podnitit a prohloubit v dětech a mládeži vztah k přírodě, lesu, lesnímu hospodářství a ochraně životního prostředí. V praxi může být lesní pedagogika uplatňována různými způsoby, především jde ale o realizaci lesních vzdělávacích programů přímo v terénu, v lese.

LESNÍ PEDAGOGIKA

Do vzájemného vztahu vstupuje proškolený lesní pedagog a účastníci lesní pedagogiky, kterými mohou být celé školní třídy, přírodovědné kroužky nebo jiné zájmové skupiny. Lesní pedagog tak v jednotlivých oblastech plní roli přímého prostředníka.

— Lesní pedagogika uplatňuje alternativní metody výuky a zvláštní formy, kdy je proces učení podpořen hrami, skupinovou prací a netradičním pohledem na svět se zapojením všech smyslů účastníků a s důležitým propojením teorie a praxe. Zmíněné principy se uplatňují už několik let v projektech Dny s Lesy ČR, ‚Les ve škole, škola v lese‘ (ve spolupráci se Sdružením TEREZA), nebo na výstavách (Natura Viva, Silva Regina, Země živitelka apod.).

— Naše společnost se připojila v roce 2003 a kurzu lesní pedagogiky se tehdy zúčastnilo 20 našich kolegů. V současnosti kurz probíhá v Hranicích na Moravě. Účastníkům jsou zprostředkovány nové informace a inspirace. Ty využívají především na exkurzích a besedách s dětmi přímo v lese.

— V termínu od 19. do 22. února se kurzu lesní pedagogiky zúčastnilo 24 našich zaměstnanců. Při jejich práci s dětmi jim přejeme mnoho zdaru.

— Bc. Anežka Pavlišová

KŘEST OHNĚM

Kurz lesní pedagogiky byl pro většinu z nás časově náročný. Přesto každého z nás obohatil a jednotlivé přednášky byly zajímavé a přínosné.

— Nejméně zajímavou částí celého kurzu byly praktické ukázky lesní pedagogiky v lese. Za přínosné považují setkání s kolegy z jiných lesnických institucí. Každá z těchto organizací může ze své činnosti nabídnout něco jiného a zajímavého, a to nejen pro děti.

— Během posledního dne probíhal pro většinu z nás křest ohněm, neboť jsme si naše nově nabyté znalosti vyzkoušeli v praxi. Každá skupinka lesních pedagogů měla čtyři členy a měla zaujmout svým pečlivě naplánovaným programem skupinku dětí. My jsme si „vylosovali“ žáky 7. třídy Základní školy v Kelči, kteří nás velmi mile překvapili nejen svými znalostmi, ale i zájmem o přírodu a les.

— Kurz musím ohodnotit jako přínosný pro všechny, kteří se mimoškolní výchovou dětí v oblasti environmentálního vzdělávání zabývají a všem jej také mohou vřele doporučit. Tento způsob vzdělávání považuji za cestu, jak dnešním dětem přiblížit lesní prostředí a jak u nich probudit zájem o les.

— Jitka Babišová

tvůrce večerníčků Václav Chaloupek

Václav Chaloupek mě přijal na svém pracovišti, kterým je střížna České televize na Kavčích Horách v Praze. V nevelké místnosti se tu právě rodil další z řady tolik oblíbených „večerníčkovských seriálů“, jehož hlavními protagonisty jsou mláďata šelem.

Následný rozhovor či spíše vyprávění tvůrce těchto večerníčků nás přenesl z místnosti nabitě počítačovou technikou do přírody, na místa, která jsou Václavu Chaloupkovi milá a blízká. Jak sám říká, utíká do přírody, především do lesů, vždy, když má volnou chvíli.

— Lesy ho lákaly od útlého dětství. Měl je tak říkáje v rodině. Jeho matka pracovala v plzeňském Lesprojektu a od dětství ho brávala s sebou do lesů. Od roku 1993 měl pronajatu lesní část Štáhlavské honitby od Lesů České republiky. Později původní pronájem změnil a pronajal si honitbu, která přímo sousedí s hájovou, v níž žije. Jeho společníci dobře rozumí zájmům milovníka mladých šelem a tolerují je. Pokud jde Václav Chaloupek se svými zvířátky do přírody „točit“ nebo na oblíbenou vycházku, nemusí se jeho svěřenci ničeho obávat.

— Lesy Václav Chaloupek miloval a jen obtížně se rozhodoval, zda začít svoji profesní dráhu jako výtvarník, nebo lesník. Následně vystudoval pedagogickou fakultu se zaměřením na výuku výtvarné výchovy. Jako učitel pak působil tři roky v Rokycanech a pak více než deset let již jako podnikový výtvarník, z toho devět let v plzeňské ZOO. Poté se mu naskytla možnost práce krajského redaktora zpravodajství České televize v Plzni. Jako „krajánek“ tu působil v první polovině 90. let. V té době natočil řadu příspěvků, relací a pořadů, z nichž mnoho bylo věnováno přírodě a lesům. S Českou televizí však spolupracoval již před tím. Od 80. let se účastnil práce v televizním studiu Kamarád na pořadech, které dětské diváky seznamovaly se zvířaty.

— Při vzpomínce na své plzeňské působení Václav Chaloupek s uspokojením říká, že část z jeho 1600 příspěvků bylo věnováno přírodě, lesům a jejich obyvatelům.

— Vzápětí dodává, že to však nebyla jediná témata, na která soustředil svoji pozornost. Již v roce 1990 připravil např. dokument „Český gulag“ o nechvalně proslulém táboře Vojna. V něm byl řadu let vězněn také jeho otec.

— Jiný jeho dokumentární pořad z tohoto roku byl věnován v té době novému, objektivnímu pohledu na osvobození Plzně. Později se zaměřil také na kontroverzní problematiku kůrovce na Šumavě.

— V roce 1992 navštívil Václav Chaloupek jižní Afriku. Tamní region mu učaroval. Své poznatky následně zpracoval v třídílném dokumentu o Jihoafrické republice. V té době to byl první pohled České televize na region, který byl u nás do té doby téměř neznámý.

— V roce 1997 spatřil světlo světa také jeho první „večerníčkovský seriál“, který dětským divákům přiblížil

život mláďat lesní zvěře. Divákům představil v hlavní roli lišče „Tuláčka“ (7 dílů). V roce 1998 následoval další seriál „Pruhovaní kamarádi“.

— Obrovská, spontánní a pozitivní odezva dětského publika ho vedla k vytvoření řady dalších „večerníčkovských seriálů“ s touto tematikou. V roce 1999 to byli „Kluci ze zámku“ (7 dílů), v následujícím roce nezapomenutelní a dětmi i dospělými milovaní „Médové“ (16 dílů), v roce 2001 neméně milovaný „Vydrýsek“ (13 dílů). Následovali vlčí „Bráškové“ (7 dílů) a seriál „Médové 2“ (13 dílů).

— Zájem o „zvířátkovské“ večerníčky Václava Chaloupka neutuchá. V roce 2004 se autor pustil do natáčení dalšího, který se nyní vysílá. Ve 13 pokračováních děti seznámí s příběhy další dvojice – fenky bavorského barváře Madly a rysího kocourka Ťapa. Z ukázek, při kterých jsme se spolu s autorem museli znovu a znovu smát povedeným kouskům obou protagonistů, bylo zřejmé, že v očích mnoha televizních diváků nebude mít proti nim šanci žádná televizní „star“, byť by byla třeba super. Madla s Ťapem, podobně jako řada předchozích zvířátek Václava Chaloupka, se v televizní tvorbě a v srdcích diváků neztratí. Průvodního slova se ujal herec Národního divadla Josef Somr, autorem hudební a písničkové části je opět známý a v předchozích seriálech osvědčený plzeňský zpěvák a skladatel Jaroslav „Samson“ Lenk. Spolupráci se Samsonem si autor seriálu pochvaluje. Hudba je zvířátkům „šitá na míru“ díky Samsonově souznění s tématem.

— I jeho účast dokládá nesporný fakt, že při tvorbě seriálu se sešli lidé, pro které je tato práce především niterním vyjádřením vztahu k přírodě, a tedy i zábavou.

— Na otázku, jak se dostal právě k této tematice, autor odpovídá: „Lásku k přírodě a ke zvířatům jsem měl od dětství. Konkrétní nápad představit mláďata našich šelem přišel téměř současně se silicím trendem, který naše šelmy ukazuje prostřednictvím zpráv o škodách, které občas někde způsobí. Veřejnost vidí oběti rysa či vlka, slyší komentáře o nelítostném predátorovi a na základě takto „objektivizované“ informace se pak utváří její „vlastní názor“. Že jde o názor jednostranný, je jasné každému, kdo naše šelmy lépe zná. Občasné škody, které šelmy působí, jsou sice nepříjemné, ale rozhodně nejsou jejich převažujícím projevem. O likvidaci přemnožených hlodavců či funkci „zdravotní policie“ nepadne v takových informacích ani slovo. O skutečném životě a osobnosti našich šelem se veřejnost nedozví nic.

— Z vlastní zkušenosti vím, že každá šelma je jedi-

nečná osobnost, ať jde o druh, či konkrétního jedince. Právě to by mělo být vysvětlováno a popularizováno.“

— Václav Chaloupek se vrací k povahám svých svěřenců. Např. medvědy poznal jako zvířata velmi milá, která se však někdy projeví jako „cákly cholerik“. Na svůj hysterický výlev však téměř okamžitě zapomínají. Prostě jen takoví jsou. Vydra je podle něho fantastická ve vodě i na suchu. U jezevce obdivuje jasně vymezené teritorium a trvalé dodržování vychozených stezek. Zjistil u něho také úžasnou schopnost práce „na barvě“. Vlci mají zase největší osobnost a schopnost „přečíst si“ člověka. Divočáci jsou v lese nejchytřejší a navíc mají i mimořádně rozvinutou schopnost komunikace. Nejkrásnější šelmou v našich lesích je podle Václava Chaloupka liška.

— O jezevci, lišce, vydře, vlčích a divočácích by autor dokázal vyprávět hodiny. Jejich inteligenci obdivuje, jejich kousky si trvale uchovává v paměti a jejich osobnosti se mu zaryly hluboko pod kůži. Kusu života, který jim věnoval, rozhodně nelituje, naopak si váží toho, kolik pozornosti a lásky získal od každého z nich. „Každá u nás žijící šelma je osobnost, kterou stojí za to poznat,“ uzavírá tuto část vyprávění.

— Práci na „zvířátkovských večerníčcích“ považuje autor za náročnou, ale nesmírně zajímavou. Zvířecí kluci a holky se dokáží „odvázat“ a umí i pořádně překvapit. Práci s nimi by však autor rozhodně nevyměnil. Na otázku, zda toho neměl někdy již dost, se svěřuje, že i na to došlo. Tehdy, když mu bylo „příbrzděno“ natáčení seriálu o vlčatech s tím, že popularizace těchto predátorů není vhodná a žádoucí.

— Zde Václav Chaloupek zdůrazňuje, že hysterická kampaň, která se u nás v souvislosti s vlky rozpoutala, nemá v okolních zemích obdoby. Podotýká, že by bylo

správné vzít si příklad z našich německých sousedů, kteří si cenu vlka rychle uvědomili, učí se s ním žít a tolerují ho. I Slováci jsou vůči němu tolerantnější než my. Epizodu s vlčaty pak zakončuje: „Natáčení seriálu jsem přerušil a posléze ukončil. A měl jsem chuť s tím opravdu praštit.“ Tón jeho příjemně modulovaného hlasu však svědčí o opaku. Václav Chaloupek není cholerik jako jeho medvědí svěřenci. Ale zřejmě se od nich naučil překážky rychle překonat a na „nárazy a úrazy“ rychle zapomínat.

— Lze si jen přát, aby své malé šelmičky a jejich dětské příznivce neopustil a vždy měl spolu s nimi pro nás co objevovat. Po setkání s tímto „večerníčkovským klasikem“ mohu dosvědčit, že to je jistě přinejmenším stoprocentně. Jeho tvůrčí elán je nevyčerpatelný. Jeho večerničky nás budou bavit, těšit a současně nenásilně vychovávat i v příštích letech.

— Jan Brandejs

**Václav Chaloupek s malými
medvíďaty Honzíkem
a Eliškou (2003)**

1973–1977	učitel na vesnické základní škole
1978	ČSAD Plzeň
1981–1989	Zoo Plzeň
1984–1989	seriál Neoblíbená zvířata v ČST
1990–1996	krajský zpravodaj Západočeského kraje
1996–2000	natáčí zpravodajské reportáže pro Novu a Primu
od roku 2000	věnuje se natáčení „zvířecích“ filmů

ORKÁN KYRILL: ŠKODY V EVROPSKÝCH LESÍCH

— Lesy České republiky, člen Evropské státní lesnické asociace EU-STAFOR, nejsou jediným postiženým subjektem v Evropě. Evropské instituce nacházejí u Eustaforu partnera pro diskuzi k vydávaným nařízením a směrnicím, které mají dopad na hospodaření organizací státních lesů v EU. Státní lesy spravují významný podíl lesní půdy v EU (36 %).

— Následkem orkánu Kyrill bylo v Evropě celkově zničeno na 53 800 000 m³ dříví. V jednotlivých zemích se rozsah škod liší dle oblastí a hustoty zalesnění, v rozmezí od 12 milionů m³ ve Švédsku a České republice do 2,5 milionu v Rakousku a 1,5 milionů m³ v Polsku. Škody byly nižší v Baltských státech, jako je Lotyšsko (500 000 m³) a Litva (300 000 m³), stejně tak jako na Slovensku (100 000 m³), ve Francii (120 000 m³), Rumunsku (130 000 m³) a Anglii (50 000 m³).

— Nejvíce postižené oblasti Spolkové republiky Německo byly Severní Porýní – Vestfálsko (12 milionů m³), Bavorsko (4 miliony m³), Dolní Sasko (2 miliony m³), Hesensko (2 miliony m³), Sasko-Anhaltsko (1 milion m³) a stejně tak Durynsko a Sasko (1 milion m³). V Porýním-Falcku, Bádensku-Württembersku a Braniborsku bylo vichřicí zničeno mezi 500 000 až 600 000 m³ dříví.

— Ztráty po větrné kalamitě nejsou příliš vysoké, proto EUSTAFOR očekává, že se ceny za dříví nezmění. Vzhledem k velké poptávce je pravděpodobné, že dřevařský průmysl bude schopen pojmout a zpracovat tento materiál ve velmi krátké době.

— tv

NOVINKA V PESTOVÁNÍ SADENÍC K DOPESTOVANÍ ODOLNÝCH LESOV

— Ako prví lesníci na Slovensku začali v týchto dňoch pracovníci Škôlkárskeho strediska (ŠS) Drakšiar na Horehroní pestovať z výsevu obalované sadenice prísvecovaním pod umelým osvetlením. Vďaka takmer 400tisícovej investícii s ročnou návratnosťou, ktorú sa podarilo rekordne naplánovať, naprojektovať a zrealizovať za jediný mesiac, predĺžia vegetačnú dobu sadenic o dva mesiace a zabezpečia tak ich prirodzený spôsob rastu a vyzretia. „*Takto dopestovaná obalovaná sadba dokáže účinnejšie ako obyčajná voľnokorená zareagovať na potreby lesa. Lesníci budú môcť aj vďaka takto dopestovaným sadenicami pestovať zdravý a odolný les,*“ uviedla riaditeľka Odštepného závodu (OZ) Semenoles, š. p. LESY SR. Ing. Katarína Chválová.

— Na ploche 60 × 4,5 m vysiali lesní škôlkári z Drakšiar 340 000 kusov kvalitného semena lesných drevín do kvalitného výsevneho substrátu, na ktoré budú prísvecovať 44 400 wattovými špeciálnymi sodíkovými výbojkami. Zároveň budú počítačom regulovať teplotnú a vlhkosťnú pomery v skleníku vybavenom modernou technikou. Očakávajú, že v máji tohto roka pri 95percentnej klíčivosti získajú 280 000 až 300 000 semenáčikov, ktoré presadia do sadbovačov a do septembra v nich dopestujú približne 25 cm vysoké sadenice, pripravené na výsadbu do lesa. Rátajú aj s druhým tohtoročným výsevom, ktorý je naplánovaný na mesiac jún.

— „*Dopyt po obalovaných sadenicach každým rokom rastie a o ich výhodách sa presvedčajú aj neštátne lesnícke subjekty. Vypelé lesnícke krajiny v severnej Európe pritom produkujú z celkového množstva sadenic až 95 percent obalovaných,*“ dodáva vedúci ŠS Drakšiar Igor Leitner.

— Dľa TZ Lesov Slovenskej republiky

Ekologické oleje a maziva v lesním hospodářství

— Pro své zaměstnance a širokou odbornou veřejnost zorganizovala LS Jeseník spolu s Jeseníckou lesnickou společností a firmou SILVACO, a. s., dne 22. 2. 2007 v Bělé p. P. prezentační akci „Ekologické oleje a maziva v LH“.

— Pracovníky SILVACO (Mgr. Dvořák, Ing. Kelnar, Maškulák, Veselka a Ing. Vytečka) byla představena firma, sděleny základní údaje k biologické odbouratelnosti včetně příslušné normy CEC L – 33A – 93, dále pak údaje k funkcí hydraulických olejů včetně postupu při změně hydraulického oleje z minerálního na ekologicky odbouratelný.

— V nabídce na trhu dostupných ekologických olejů byla závěrem představena novinka používaná ve ztrátovém mazání – „ekologický olej“ HARVET plus a HARVET standard s 99% biologickou odbouratelností.

— V následné diskuzi byly pracovníky ČIŽP objasněny způsoby kontroly používání biologicky odbouratelných olejů, kdo musí a kdo může tuto kontrolu provádět a jaké postihy a kým mohou být udělovány.

— K úspěchu celé akce přispělo i předvedení velkého sortimentu mysliveckého a lesnického oblečení pro práci i volný čas zn. BANNER, termoprádla MOIRA, bot PRABOS a protipořezových ochranných pomůček.

— Ing. Jaromír Latner, CSc., lesní správce, Lesní správa Jeseník

SLOVENSKÉ MUFLÓNY NA CESTE DO CHORVÁTSKA

— Chorvátski lesníci sa rozhodli zlepšiť genetickú kvalitu muflónskej zveri v Slavónsku (časť Chorvátska), ktorá bola značne zdecimovaná vojnou v deväťdesiatych rokoch. K obnove kvality a množstva muflónskej populácie prispeje dodávka 31 kusov muflónskej zveri, ktorú dnes odviezli z Odštepného závodu štátneho podniku LESY SR v Palárikove.

— 20 baranov a 11 muflóniek vo veku od dvoch do štyroch rokov bude vypustených vo zvernici v Kunjevci, ktorú dnes hospodaruje lesný závod Vinkovci, organizačná jednotka, podriadená Chorvátskym štátnym lesom (Hrvatske šume).

— „*Naším cieľom je znovuoobnovenie populácie muflónskej zveri na úroveň pred vojnou, teda na úroveň 100 kusov základného stáda,*“ povedal poľovní špecialista z lesného závodu Vinkovci Ing. Franjo Jovanovac.

— „*S najväčšou pravdepodobnosťou sú všetky muflónky brezivé, takže svoje tohtoročné mláďatá odchovajú už na svojom novom pôsobisku, vo zvernici Kunjevca,*“ povedal poľovní referent z palárikovského odštepného závodu LESOV SR, Ing. Patrik Michál.

— Úspešný aklimatizačný pokus muflóna na území Slovenska sa pripisuje grófovi Forgáčovi, ktorý v r. 1868, teda pred takmer 140 rokmi, dal vypustiť v Tribečských horách niekoľko exemplárov dovezených z Korziky. Odvtedy pričinením ďalších generácií poľovníkov sa muflón vyskytuje u nás na viacerých miestach, tak vo zverniciach, ako aj vo voľnej prírode. Muflón obľubuje predovšetkým teplé, na juh obrátené svahy nižších pohorí do nadmorskej výšky 1000 m. Podľa Hella (1988) na Slovensku je 4200 jedincov muflónskej zveri s ročným úlovkom 1100 exemplárov.

— Dľa TZ Lesov Slovenskej republiky

ÚDRŽBA KORYTA KUNDRATICKÉHO POTOKA

— Po velké povodni koncem šedesátých let minulého století v Kundratčích, části Košťálova v okrese Semily, bylo rozhodnuto o úpravě koryta potoka v obci. Po zhotovení projektové dokumentace se v roce 1974 přistoupilo k vlastní stavbě.

— Od realizace stavby vodního díla nebyla prováděna žádná oprava opevnění koryta v intravilánu obce, a to až do roku 2005, kdy byla zahájena I. etapa oprav. V roce 2006 byly práce v rámci II. etapy ukončeny. Celkové náklady z vlastních zdrojů LČR dosáhly 3 448 468 Kč bez DPH.

— Stav koryta před započítáním údržbových prací umožňoval provedení povodňové vlny, ale značně narušené dlažby a poměrně velké množství sedimentů už nezaručovalo bezeskladný průběh případných povodní. Z toho důvodu bylo přistoupeno ke generální opravě tehdejší stavby současně s vylepšením podmínek pro život vodních ekosystémů vázaných na vodní prostředí. Spočívaly v ponechání přírodně vytvořené tůně a ve snížení pro ryby výškově neprůchodných stupňů. V některých částech koryta jsme vytvořili tůně umělé, které v obdobích s velmi malým průtokem napomáhají zadržovat vodu.

— Generální oprava spočívala v opravení rozpadlých kamenných příčných prahů, vytvoření tůní k zajištění stálé vodní hladiny pod prahy. Přirozeně vzniklé tůně byly stabilizovány, aby nenarušovaly okolní dlažby, vysoké stupně byly sníženy, vzrostlé stromy v korytě a nálet byly odstraněny a odstraněny byly také sedimenty.

— Za vyčištění a opravu regulace obec Košťálov v čele se starostkou Lenkou Cincibusovou poděkovala Lesům ČR, ale i oběma firmám, které akci prováděly, tedy LTM Vrchlábí a Kampa Jilemnice

— Ing. Radoslav Valeš, správce vodních toků

VÍCHRICA ŠARAPATILA

— Větrná búrka v síle orkánu, které meteorologovia dali názov Kyrill, sa v noci zo štvrtka na piatok prehnila ponad územím Slovenska. Našťastie nespôsobil rozsiahlejšie plošné škody na lesných porastoch.

— Podľa predbežných zistení predstavujú škody na lesných porastoch v správe štátneho podniku LESY SR výšku približne 100 000 m³ dreva. Lesníci už začali s likvidáciou následkov veternej kalamity. Prvoradé je odstraňovanie vetrom vyvrátených kmeňov v súvislosti s obnovou poškodených vedení a prejazdnosti lesných ciest.

— V porovnaní s rozsahom veternej kalamity v okolitých krajinách nespôsobilá víchrica na Slovensku také ohromné škody, ako v západnej Európe. Lesníci zo susedného Česka posudzujú túto kalamitu ako najhoršiu minimálne za posledných desať rokov – odhad objemu kalamitného dreva je rádovo v miliónoch. V Nemecku odhadujú objem kalamitného dreva až na 60 miliónov kubických metrov.

— Spresnenie výšky škôd bude predmetom posudzovania v najbližších dňoch a týždňoch.

— „*Máme na zreteli hlavne bezpečnosť ľudí, preto v najbližšom období neodporúčame verejnosti, aby navštevovala lesy, pretože vetrom vyvrátené kmene a polámané vetvy stromov by mohli byť príčinou zranení,*“ povedal o následkoch kalamity generálny riaditeľ LESOV SR doc. RNDr. Ing. Jozef Mindáš, PhD.

— Dľa TZ Lesov Slovenskej republiky

ENVIRONMENTÁLNI VZDĚLÁVÁNÍ, VÝCHOVA A OSVĚTA

— zaujímá v činnosti rokycanské organizace ČSOP významné místo.

— Smyslem **ekologických výukových programů pro školy** je nenásilné, tvořivé a aktivizující vedení dětí k ekologickému myšlení a jednání na základě vlastních prožitků, zkušeností a získaných informací poskytovaných úměrně k vědomostem a schopnostem žáků či studentů. Programy svým obsahem navazují především na přírodopis a biologii, ale i další. Jednotlivé programy jsou zaměřeny zejména na poznávání přírodních zákonitostí a na posilování dovedností a postojů slučitelných s filosofií trvale udržitelného rozvoje. Cílem je vést děti i ke vzájemné pomoci a spolupráci, proto je téměř v každém programu zastoupena skupinová práce. Nedílnou součástí je i pobyt v přírodě či využití chovaných živočichů v záchranné stanici.

— V nabídce najdete ekoprogramy: biodiverzita, ekohry, ekosystém, chránění živočichové, chráněná území aj. Kompletní nabídka je umístěna na www.csop.rokycany.zde.cz

— Jednou z hlavních náplní práce je celoroční systematická **práce s dětmi a mládeží**. Přírodovědné oddíly pracují ve Stodě, Plzni i Rokycanech a zaregistrováno je v nich kolem devadesáti zájemců. Pro výuku v Rokycanech je využívána záchranná stanice živočichů, knihovna, videotéka či množství nejrůznějších přírodnin. Dvakrát v měsíci jsou pořádány celodenní vycházky do terénu. V letním období jsou pořádány zájezdy, v zimním pak besedy s lidmi zabývajícími se ochranou přírody a dalšími příbuznými obory. Pravidelně jsou pořádány akce ke Dni Země. Vyvrcholením činnosti mladých ochránců přírody je desetidenní přírodovědné soustředění v Hlohovicích, kde probíhá prověřování získaných vědomostí během roku. Pravidelně se jej zúčastňuje kolem šedesáti dětí nejrůznějšího stáří.

— Velký důraz je kladen i na práci

s neorganizovanou mládeží a veřejností. Cílem programů je nejen zvýšit zájem o ochranu přírody a životního prostředí, ale především předcházet některým sociálně patologickým jevům smysluplným využíváním volného času. Z tohoto důvodu jsou také každoročně organizovány nejrůznější akce, jejichž vyvrcholením je tradiční ochrannářský ples v Rokycanech. Činnost zahrnuje péči o lesní studánku „Pramen krásy“ či prosincové přikrmování v městských parcích spojené s přátelským posezením.

— **Knihovna a videotéka** obsahuje několik desítek publikací přírodovědného charakteru. Jde o nejrůznější encyklopedie, zoologické atlasy a obrazové publikace zabývající se ochranou přírody a životního prostředí. Vedle knižních titulů je v nabídce i několik časopisů. Zájemci mohou využít i nabídku videokazet.

— Součástí ekologické výchovy veřejnosti je bohatá **publikační a propagační činnost**. Pravidelně jsou otiskovány příspěvky v Rokycanském a Berounském deníku. Úspěšná spolupráce je i s dalšími médii jako je Český rozhlas, Podbrdské noviny, Mladá fronta dnes, Právo, ČTK. V rámci propagace naší činnosti jsou vydávány nejrůznější propagační materiály, které lze získat při návštěvě ekocentra.

— Z hlediska činnosti Českého svazu ochránců přírody v Rokycanech se roku 2006 podařilo realizovat řadu aktivit spojených s environmentální výchovou nejširší veřejnosti. To vše díky obětavosti členů a za významné podpory Plzeňského kraje.

— Pavel Moulis, předseda ZO ČSOP Rokycany

když člověka chytí dřevo, nikdy už ho nepustí

Dřevo je materiál, kterým je člověk provázen od prvopočátků své existence. Používal ho při výstavbě obydlí, dřevěný oštěp mu sloužil k obraně i při lovu zvěře, dřevem živil oheň, do dřeva vyrýval tajemné symboly, které mu měly zajistit přízeň bohů, bezpečí i úspěšný lov. Zatímco dřevěný oštěp dnes uvidíme leda tak v muzeu, lidi, kteří zpracovávají dřevo do podoby podle svých představ, najdeme v každé generaci. I mezi lesáky, kteří jsou s tímto materiálem spjati takřikajíc osudově.

Jedním z nich je řezbář a sochař Oldřich Unar z Poteče, samostatné obce v těsné blízkosti Valašských Klobouk. Je rodákem z Opatovic u Hranic na Moravě a absolventem hranické lesnické školy. Poctivě prošel všemi provozními posty od hajného přes technika a polesného, posledních deset let pracoval jako pozemkář na KI Zlín a na LS Vsetín. Od října loňského roku je v důchodu.

— Zastavil jsem služebního renaulta před moderním domkem na samém konci Poteče a první, co mi padlo do oka, byl pes přivázaný řetězem ke vchodu. Udivilo mě, že se na mě, na cizince, nesápe, že neštěká. Až potom jsem si všiml, že by mu to dalo hodně práce, protože je dřevěnej. Správně bych měl napsat dřevěný, ale nejde mi to z pera, snad pod vlivem toho dětského vtípku o pejskovi, který „nežere a nežere, protože je dřevěnej a dřevěnej“. Pak jsem si všiml i Radegasta napůl skrytého za thujkou, a když mě Oldřich Unar uváděl do domku, připravil jsem se na to, že vstupuji do království dřevěných soch.

OBÝVÁK V KRAJINĚ

Mýlil jsem se jenom v jediném. Chystal jsem se vejít do pokoje, ale byl jsem uveden do krajiny. Ta vstupuje do obýváku prosklenou východní stěnou a zvětšuje ho o údolí potoka Vesníka a horské svahy až po hřeben

Sochař Oldřich Unar v dílně

Královce na moravskoslovenském pomezí Bílých Karpat. Úchvatný pohled! Ale ani ta původní představa království soch nebyla mylná. Na podlaze, na policích, na křbové římse, všude samé figury a figurky. Nejrůznější svatí, madony, zvířátka, postavy Valachů v krojích, figurky z betlémů, dokonce venkovská zabijačka pojatá na způsob betlému, prostě pastva pro oči. „To jsem tady rozestavěl, abyste viděl moji práci,“ vysvětluje hostitel. „Jinak tu tolik věcí nemáme.“

— Většina sošek a figurek je z lipového dřeva. „S lípou pracuji nejčastěji,“ říká Oldřich Unar. „Občas řežu taky z dubu, ale ten se musí zpracovat, dokud je čerstvý. Když úplně vyschne, je moc tvrdý a špatně se s ním pracuje. Používá se také třeba topol, ten zase dost chlupatí, já z něj nedělám. Kamarád Vašek řeže i do trnky a do hrušky. To je ale hodně tvrdé dřevo, takže se neustále musejí dobrušovat dlátka.“

— Kamarád Vašek je ten, kdo Oldřicha Unara k dřevorezbě přivedl. „Já jsem odjakživa rád kreslil a měl jsem rád dřevo,“ vzpomíná řezbář. „Pracoval jsem na otcově starém ponku, ale opravdu jsem se řezbářství začal věnovat, až když mi Vašek daroval šest dlátek. To bylo na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let. Kontinuita lidových řemesel byla tehdy přerušena, literatura téměř neexistovala, všim jsem se musel prokousávat sám. Začátky to byly těžké a nebýt toho, že mě povzbuzovala žena a že mi později k Vánocům koupila sadu nových dlátek, asi bych to vzdal.“

S ŘEZBÁŘSKÝMI DLÁTKY DO SVĚTA

Naštěstí to nevzdal. A postupně se začaly dostávat úspěchy. Dnes se s pracemi Oldřicha Unara setkáte ve sbírkách muzeí ve Zlíně, ve Frýdku-Místku, v Rožnově pod Radhoštěm, ale také ve školách, úřadech a ve sbírkách soukromých. Dvoumetrovou sochu má třeba i v maďarském Debrecínu, pro rožnovský skanzen zase vytvořil plastiku sv. Anny...

— S kolegy řezbáři se potkával na různých setkáních a sympoziích doma i v cizině. Bez nadsázky se dá říci, že se svými dlátky projedil kus světa. Rakousko, Itálie, Francie, Maďarsko, Německo, tam všude měli příležitost vidět Oldřicha Unara v akci a obdivovat jeho zručnost i výsledná díla. „Do ciziny jsem dříve jezdil většinou s hudbními soubory nebo s rožnovským skanzem,“ říká řezbář. „Mám z těch cest spoustu zážitků a vzpomínek. Třeba v Maďarsku jsme na sympoziu dostali k opracování čerstvý dubový kmen. Protože bylo vedro, pracovali jsme s kolegou jenom v plavkách a večer jsme byli od dubového třísla úplně fialoví. Až se nás ostatní báli.“

— Po roce 1989 začal Oldřich Unar dostávat spoustu

pozvánek na nejrůznější akce i řadu zakázek. „Dokonce jsem uvažoval, jestli nemám odejít na volnou nohu, abych to všechno stihnul, a taky abych nemusel nikoho poslouchat,“ vzpomíná. „Ale protože jsme ještě neměli splacenou půjčku na barák, dal jsem nakonec přednost jistotě. Teď už jsem v důchodu, tak toho času budu mít víc.“

NEJLEPŠÍ JSOU BETLÉMY

Oldřich Unar vytesal dvacítku velkých soch, mezi nimi tři Radegasty, z nichž největší je vysoký dva a půl metru. Ale sám přiznává, že nejraději řeže postavy světců a betlémů. Betlémů má na kontě už patnáct, většinou v základní sestavě kolem dvaceti figurek. Jedna taková sestava představuje půl roku práce po večerech včetně víkendů. S betlémy také Oldřich Unar slaví největší úspěchy. Už v roce 1988 dostal cenu na přehlídce betlémů AMO Šumperk. Deset let poté získal v Jindřichově Hradci 1. cenu v soutěži amatérských tvůrců betlémů o Zlatý nožík Tomáše Krýzy. „Tohoto ocenění si vážím nejvíc,“ říká její držitel. „Cena je přesnou kopií nože, který si vyrobil a používal Tomáš Krýza, tvůrce největšího lidového mechanického betlému na světě. Jeho betlém je umístěn na zámku v Jindřichově Hradci a patří k významným turistickým atrakcím.“

KÁMEN ANO, ALE PŘEDNOST MÁ DŘEVO

Ptám se svého hostitele, jestli ho neláká práce v kameni. „Přiznám se, že ke kameni jsem míval antipatie,“ odpovídá. „Ale pak jsem se zúčastnil kamenosochařského sympozia v Adamově a udělal jsem tam z jugoslávského mramoru ptačí napajedlo se žábou a kočku z pískovce. Docela mě to chytlo. Mám kamaráda Jendu

Sopka ze Vsetína, který vytesal novou sochu Radegasta, co je na Radhošti. Ten mi daroval kamenické nářadí, tak se těším, že si z kamene zase něco udělám. Ale přednost u mě bude mít vždycky dřevo, s tím se nedá nic dělat. Když člověka dřevo chytí, tak už ho nepustí. Navíc mám teď zakázku na betlém do Zlína, tak jsem dost svázaný.“

— Bavíme se s Oldřichem Unarem i s jeho příjemnou ženou (mimochodem skvělou krajkářkou a také malířkou) o všem možném. Prohlížíme si fotografie, já k tomu přikusuji vynikající valašský frgál, který upekla paní domu, a najednou zjišťuji, že uteklo dvakrát víc času, než jsem původně na náš rozhovor plánoval. Nedá se nic dělat, omezen časem, musím se loučit. Škoda, bylo by ještě o čem povídat... Je ale pravda, že na prostor dvou časopiseckých stránek stejně nevměstnám ani to, co vyřčeno bylo. Tak je to vždycky a vždycky k vzteku...

— Jaroslav Jonáš

1
2 3

1 Na terase
2 Figurky svatých s ponocným
3 Madona s děťátkem

zajíc je často neviditelný

Zajíc je samotář, který vychází na pastvu až za soumraku a ukončuje ji až brzy ráno. Po ukončení noční pastvy zajíci zaléhají do tzv. lože. Tvar a položení tohoto obydlí může být různý. V jeho teritoriu je vždy mnoho nejruznějších míst, která mu stačí k zalehnutí a úkrytu.

Pokud jsou u polí meze, určitě je zajíc rád využije, stejně tak jako okraje lesů, kde jsou keře a různá vegetace. Někdy využije i hlubokou oranici, kde se mezi hroudami země snadno ukryje. Kromě toho si také někdy vyhrabává předními běhy nepřilíš hlubokou jamku. Když potom zajíc do této prohlubně zalehne, sklopí slechy, tak je doslova neviditelný. Má totiž dokonalé zbarvení, které připomíná nahnědlou zeminu.

— Ovšem než zajíc do svého lože zalehne, používá zajímavou taktiku k oklamání nepřítele, který by ho chtěl sledovat podle zanechaných stop. Ke svému loži nesměruje nikdy přímo, nýbrž ho obíhá v dosti velkém kruhu. Jeho stopní dráha vytváří jakousi matoucí kličku. Určitý úsek běží přímo, pak se zastaví, obrátí se o 180° a pár metrů se vrací zpět po vlastní stopě. Pak odskočí doslova v pravém úhlu stranou, opět hopkuje přímo a po chvíli vytvoří další klamný manévr. Takto se zvolna blíží ke svému loži. Nakonec při poslední kličce odskočí a je ve svém úkrytu, kde zalehne a znehybní. Tímto odskokem je jeho stopní dráha slepě zakončena a potenciální nepřítel, například liška, nemusí vždy čichem již stopu zachytit.

— Zajíc polní má také velkou rozmnožovací schopnost. Již od února probíhá rozmnožování, které trvá až do srpna nebo září. Podle povětrnostních podmínek mohou první námluvy začínat již koncem prosince. Během roku má zaječka 3–4 vrhy a v každém z nich je jedno až čtyři mláďata. Březost zaječky je 42–44 dnů. Zajíci se rodí

osrstění a hned také vidí. Někdy dochází během březosti i k dalšímu oplodnění, k tzv. superfetaci. Vyuvíjí se dva zárodky nestejněho stáří nezávisle na sobě.

— Ihned po porodu samice mláďata vydatně nakojí mlékem, které je neobyčejně výživné. Obsahuje až 24 % tuku (kravské má jen 3,5 %). Samice mláďata ihned opouští a vyhledá je zase až při dalším kojení. Chrání je tak od případného prozrazení, aby její pach nepřilákal nějaké šelmy. Asi po deseti dnech zajíci již přijímají první rostlinnou potravu. Většinou po třech až čtyřech týdnech je matka přestává kojit. Ovšem jsou případy, kdy i starší mláďata přijdou pro mateřské mléko. Viděl jsem, jak zaječka kojila mládě téměř stejně veliké, jako byla sama. Výzkumem se zjistilo, že může mládě nakojit i cizí matka. Prostě hladové mládě nakojí zaječka, která je právě nablízku.

— Zajíc se nezalehne žádné vodní překážky. Obětavě se vrhne do vody a výborně plave. Při honech je často zahrán do rybníka, který úspěšně přeplave. Mezi zajíci jsou i jedinci, kteří vodu přímo milují. Sledoval jsem zajíce, který přihopkal k rybníku a sám od sebe najednou skočil do vody. Odplaval od břehu asi pět metrů. Otočil se a plaval zpět. Jaké bylo moje překvapení, když zajíc vylezl na břeh, otřepal se a znovu skočil do vody. Opakovala se stejná situace. Zajíc se proplaval a zamířil opět ke břehu. Otřepal za sebe vodu a potom si začal jazykem olizovat srst po celém těle. Za chvíli zmizel ve vysoké trávě...

— Text a foto: Jaromír Zumr st.

LČR pomáhají ohroženým druhům

Tis červený na Hřebečovském hřbetu

Tis červený býval v minulosti v areálech svého přirozeného rozšíření běžnou dřevinou. V současné době se však vyskytuje v ČR již jen v několika lokálních populacích a bez opatření na jeho záchranu je odsouzen k brzkému zániku. Iniciativy z poslední doby je proto třeba podpořit. K tomu byl směřován i nedávný seminář organizovaný CHKO Labské pískovce v Děčíně.

Seznamme se nyní s charakteristikou populace tisu červeného v oblasti Hřebečovský hřbet a s opatřeními k její záchraně.

HISTORIE A MONITORING

Přestože populace tisu červeného na lokalitě Hřebečovský hřbet je jeho jedinou přirozenou populací v oblasti Českomoravské vrchoviny a nejvýznamnější ve Východních Čechách, nebyla mu prakticky do konce minulého století věnována systematická pozornost. Vyhlášení centrální části výskytu v katastru obce Mladějov za Chráněný přírodní výtvar v roce 1990, později Přírodní památku Pod Skalou, o rozloze 22 ha bylo prvním zásadním krokem k zachování této významné tisové populace. V regionu je známější a zažitější název Mladějovské tisy. Skutečná rozloha oblasti výskytu tisu je však daleko větší a prakticky pokrývá celý masiv Hřebečského hřbetu. Ovšem od centrální mladějovské lokality tisu výrazně ubývá, jak vyplývá z inventarizace provedené LS Svitavy v roce 2003.

Revír Mladějov	240 ks
Revír Nová Ves	70 ks (sousední revír)
Revír Boršov	18 ks
Revír Křenov	5 ks (nejvzdálenější)
Celkem	333 ks

Předmětem inventarizace byly jedinci nad 50 cm výšky.

— Hřebečovský hřbet se táhne od severu k jihu a k východní straně se prudce uklání strmými svahy s četnými suťovými či skalnatými výchozy. Je tvořen usazenými horninami svrchnokřídového stáří, zejména opukami, pískovci a jílovcem. Ještě do nedávné doby zde probíhala těžba žáruvzdorných lupků.

— Počátek trvalé a systematické pozornosti Mladějovským tisům se datuje k roku 2000. Týká se to jak roviny provozní, tak roviny odborně publikační. Významným impulzem pro přechod k aktivním opatřením k záchraně tisů Hřebečského hřbetu byla pro lesní provoz práce Zatloukala & kol. „Inventarizace a genetická diverzita tisů červeného ve ZCHÚ ČR“ z roku 2001, která lokalitu Hřebečského hřbetu na LS Svitavy kvalifikovala jako osmou nejpočetnější v ČR. Ke stanovení aktivních forem záchraných opatření přispěla i práce Vágnerové „Monitoring populace tisů červeného v oblasti Hřebečovského hřbetu v okrese Svitavy“ (2004, ČSOP Prostějov). Za zatím nejpodrobnější charakteristiku populace Mladějovských tisů lze označit diplomovou práci Bise „Vyhodnocení stavu populace tisů červeného na revíru Mladějov, LS Svitavy“

(2005), ve které se autorovi podařilo využít jedinečné předpoklady pro ucelené zhodnocení lokality, tj. dlouhodobé vlastní pozorování coby místního rodáka a využití letitých zkušeností jeho otce, který působí na revíru Mladějov řadu let.

CHARAKTERISTIKA POPULACE TISU HŘEBEČOVSKÉHO HŘBETU

Věkové složení podle Vágnerové

10–40 let	10,5 %
41–80 let	24 %
81–120 let	22 %
120–160 let	16 %
160–200 let	10,5 %
200 let a více	17 %

— Největší zastoupení mají věkové skupiny ve stáří 40–120 let, což má nepochybně souvislost s rozmachem těžby žáruvzdorných lupků a v Mladějovských skalách i pískovce, neboť většina z celkového počtu zjištěných jedinců se nachází na odvalech po důlní a lomařské činnosti a v jejím bezprostředním okolí. Tito jedinci současně vykazují největší přírůsty a plodnost. Jak uvádějí i zmínění autoři hodnotících studií, spočívá blahodárny účinek důlní činnosti na četnost a kvalitu Mladějovské populace tisů červeného ve dvou faktorech, a sice v dobrých růstových podmínkách na výsypkách a odvalech a v malé četnosti spárkaté zvěře v důsledku rušivých vlivů v době provozování lomu a dolů.

— Uvedený přehled věkového rozložení stávajících tisů však současně ukazuje na nízké zastoupení mladších jedinců ve stáří 10–40 let. (Jedinci do 0,5 m výšky a tedy do stáří cca 10 let nejsou do šetření zahrnuti.) Toto zjištění se časově překrývá s ukončením důlní činnosti a s tím spojeným nárůstem početních stavů srncí zvěře v druhé polovině 20. století.

— Složení pohlaví podle šetření Bise je 37 % samčích jedinců, 61 % samičích a 2 % jednodomých s květy samičími i samčími.

Výsledky šetření fyzických parametrů

Maximální výška	14,5 m
Průměrná výška	8,03 m
Maximální výčetní tloušťka D1,3	47 cm
Průměrná výčetní tloušťka D1,3	22,23 cm
Maximální tloušťkový přírůstek D1,3	3,13 mm
Průměrný tloušťkový přírůstek D1,3	0,732 mm

Pětiletý semenáč tisu

— Nadprůměrné přírůstové parametry a plodnost byly vesměs zjišťovány u jedinců nebo skupin, které byly v minulosti z různých důvodů uvolněny od trvalého zástínu a mají dostatek světla.

— Za limitující faktor pro zachování populace tisu červeného v oblasti Hřebečského hřbetu lze označit eliminaci škod srnčí zvěří na přirozenou obnovu, což potvrzuje porovnání stavu přirozené obnovy ze zaplacených semenišť (od r. 2001) s vedlejšími volnými plochami pod plodícími skupinami tisů.

OPATŘENÍ LS SVITAVY PRO ZÁCHRANU TISU ČERVENÉHO V OBLASTI HŘEBEČSKÉHO HŘBETU

Dosavadní obhospodařování lesů nejen v přírodní památce, ale v celé oblasti Hřebečského hřbetu ctílo zájem tisy zachovat. Na minimálním negativním ovlivnění výskytu a zdravotního stavu těžebními a obnovními postupy se nepochybně podílela velmi obtížná přístupnost na většině území jeho výskytu. Lze konstatovat ve shodě s uvedenými zpracovateli monitoringu, že dominantními faktory dlouhodobě ovlivňujícími vývoj a současný stav tisů Hřebečovského hřbetu jsou spárkatá zvěř = srnec (jako u všech tisových populací v ČR) a důlní činnost (specifický činitel). Záchraná opatření lze rozdělit na pasivní a aktivní.

Pasivní opatření

— Za pasivní opatření považujeme taková, která zabrání rizikům ohrožujícím stávající populaci tisu, ale jinak její další vývoj ponechají přírodě. Pasivním opatřením jsou zejména eliminace necitlivých obnovných a výchovných postupů v porostech s výskytem tisů a zabránění případnému poškození tisů a jejich přirozené obnovy nešetrnou těžbou a přibližováním, a samozřejmě dodržování únosných stavů srnčí zvěře.

— K prevenci před možnostmi necitlivých těžeb vůči tisům přispívá skutečnost, že nejvýznamnější část je vyhlášena za přírodní památku a prakticky celá ostatní část Hřebečského hřbetu s výskytem tisů spadá do ochranných lesů, respektive Přírodní rezervace Rohová, kde je vyloučen holosečný způsob hospodaření. Pro nadcházející obnovu LHP považujeme naopak za žádoucí iniciovat a se státní ochranou přírody dohodnout změnu plánu péče směrem k částečnému uvolnění některých skupin tisů (především ve smrkových porostech), které v důsledku hustého zápoje horní etáže jsou v trvalém zástínu.

— Dodržení normovaných nebo raději únosných stavů srnčí zvěře je úkol obtížnější, než se na první pohled jeví. Terénní poměry, úživnost expozice, skladba lesních a zemědělských porostů v okolí, klid v zimních měsících jsou faktory, které v období vegetačního klidu jsou každoročně lákadlem, jemuž lze těžko zabránit, bez ohledu na četnost srnčí zvěře v rámci celých honiteb. Zvýšený tlak na nájemce honitby přináší zatím jen dílčí úspěch.

Aktivní opatření

— LS Svitavy realizuje od roku 2000 také aktivní opatření. Pro ochranu semenáčků tisů z přirozené obnovy před škodami srnčí zvěře jsou dosud realizovány dvě oplocenky v Přírodní památce Pod Skalou o výměře 0,20 a 0,10 ha. Kladný účinek bylo možno pozorovat bezprostředně. Tento způsob ochrany byl stanoven zejména proto, že vedle záchranu semenáčků před okusem srnčí zvěře bylo možno „nadprodukcí“ semenáčků z přirozené obnovy vyzvednout k dopěstování v místní školce. Pro potřeby vyzvedávání semenáčků dvě zaplacená semenišťe dostačují a pro další roky chceme přejít na individuální mechanickou ochranu semenáčků z důvodů, že plošnou ochranou chráníme před okusem nejen semenáčky tisů, ale i konkurenční dřeviny. V dané lokalitě zejména spontánní zmlazování javoru v oplocenkách tisové semenáčky ohrožuje.

— V roce 2001 se začalo s dopěstování výsadby schopných sazenic v místní lesní školce Udánky. Prvních 10 kontejnerovaných dopěstků z vyzvednutých semenáčků bude vysazeno zpět v příštím roce. V roce 2001 byl vedle vyzvednutí semenáčků a dopěstování v kontejnerech realizován i výsev tisinek, ovšem tyto pokusy zatím nebyly úspěšné. V současné době je ve školce Udánky rozpěstováno 300 ks obalované sadby ze semenáčků vyzvednutých v letech 2001 až 2006 na revíru Mladějov a Nová Ves.

— Výpěstky budeme vysazovat především k doplnění skupin tisů, kde v důsledku škod srnčí zvěře nepřežila přirozená obnova v žádoucím množství. Použijeme je i do míst s výskytem osamocených jedinců k podpoře přítomnosti obou pohlaví a jejich plodnosti. Všechny vysazené výpěstky budou ochráněny individuální mechanickou ochranou.

— Přestože informace o zkušenostech s pokusy získávání sadebního materiálu pro reintrodukcii tisu červeného vegetativní cestou z odebraných řízků nejsou příliš optimistické, hodláme i tuto možnost alespoň vyzkoušet.

— Ing. Miroslav Bačovský, Lesní správa Svitavy

setkání lidí a netopýrů v podzemí

Panský lom na upatí Ještědu nad Libercem a jeho bezprostřední okolí se staly tradičním místem, kde se setkávají lidé, netopýři a tajemné podzemí. Dávno opuštěný lom a malá loučka na odvalu před ním jsou dějištěm dvou environmentálně zaměřených akcí. Ta první se jmenuje Evropská noc pro netopýry a s laskavým svolením Lesů ČR, správcem pozemku, se zde konala již devětkrát. Speleologický den je mladší, letos se konal třetí ročník.

Temnou nocí od konečné tramvaje v Horním Hanychově po 1200 metrů dlouhé lesní cestě za svitu baterek přicházejí již téměř jedno desetiletí poslední pátek v srpnu zájemci o setkání s netopýry. S nimi touto cestou klopytají děti, mnohdy doprovázeny nejnějnějšími přáteli, jejich psy. Pro mnohé z nich je tato cesta tradičním zakončením prázdnin. Z původních 50 lidí, kteří přišli na první akci v roce 1998, od roku 2000 pravidelně přichází 250 až 350 lidí. Tedy pokud se nezkaží počasí. Za deště jich pod deštníkem v blátě dorazí jen něco kolem stovky. Každý, kdo dorazí mezi 21 až 24 hodinou, má možnost zhlédnout celý program. V něm je diapřednáška o netopýrech, ukázky výzkumu netopýrů a hlavně – setkání s živými netopýry a spousta povídaní o nich. Pro mnoho lidí zde padají nepravdivé mýty a pověrami vytvořený respekt, někdy až odpor, se mění v něco podobného, jako cítíme k našim domácím mazlíčkům. I těm nejzarytějším stačí jen jeden dotek hebkého kožíšku netopýrů či příjemně hladké létací blány. Rozzářené dětské oči poté, co jim do ruky vložíte netopýra, aby ho vypustili, jsou tou nejlepší odměnou pro pořadatele za jejich snažení.

— Se speleologickým dnem je to trochu jinak. Jeho základy jsou postaveny na historii výzkumu Ještědského krasu. Panský lom, dříve Miehlervův, v 19. století zásoboval Liberec vápencem.

— Při jednom z odstřelů v roce 1888 se otevřelo ústí Hanychovské jeskyně, kterou vzápětí prozkoumal Josef Taubmann. Jeskyni tvoří rozměrná zvonovitá vstupní propast, hluboká 12 metrů, z níž pokračuje 136 metrů dlouhá plazivka (chodba tak nízká, že se v ní musí člověk plazit).

— Na další poznávání musely podzemní prostory v Panském lomu počkat až do šedesátých let minulého století. Tehdy se o ně začali zajímat liberečtí jeskyňáři a prováděli prolonační práce ve vstupní propáště. Velmi záhy se ukázalo jako nutné provést zajištění této lokality a do vstupního portálu byla instalována vrata. Docházelo však k jejich odstraňování a následnému poškození jeskyně, urážení krápníků, rytí do stěn a vyvážení odpadků do vstupní propáště. Vrata byla nakonec nahrazena pancéřovými a po několika dalších úpravách problémy s páčením skončily. Naposled byla tato vrata násilím otevřena asi před pěti lety, kdy byly přeříznuty panty a přes 250 kg vážící vrata byla vhozena do vstupní propáště. Musím dodat, že vytáhnout je byl celodenní zážitek. Díky finanční podpoře Lesů ČR, s. p., byla tato vrata nejen vyrobena, ale i několikrát opravena a vylepšena.

— Tehdy vyvstala potřeba pracovat s veřejností z důvodu odtajnění, co se za vraty skrývá, ale též i pro sdělování informací o krasu, jeho ochraně a o jeskyňá-

řích vůbec. Vznikla tak myšlenka uspořádat Speleologický den.

— Jedna část programu byla tvořena ukázkami speleozáchrany na lomové stěně a ukázkou velkého traverzu neboli lanového přemostění Panského lomu ve výši přes 20 metrů nade dnem a délce kolem 160 metrů. Pro ty, co si to chtěli zkusit, byl připraven malý traverz nízko nad zemí. Dalším vyhledávaným bodem programu je otevření vstupní části jeskyně, kam lidé mohou sestupovat po žebříku do 12 metrů hluboké propásky. Návštěvníci jsou jištěni, nikdo si nepřeje, aby přítomní záchranáři z Lezecké skupiny Vodní záchranné služby – Českého červeného kříže místo ukázek zde předvedli ostrý zásah. Celá propáskta je nasvětlená a i pro jeskyňáře je to velmi pěkný zážitek, protože jeskyni takto vidí málokdy.

— Vloni byla pořádána ještě akce, jejímž sponzorem se stal pivovar Konrád. Na louce před lomem bylo postaveno lešení k ukotvení lan. Jištěný závodník lanem uvnitř lešení kladl na sebe přepravky od piva a po nich přítom stoupal vzhůru. Každý, kdo postavil na

sebe 16 beden, dostal cenu sponzora, dárkový balíček piva.

— Letos to vypadalo, že na přelomu července a srpna, v době pravidelného konání, se tato akce neuskuteční. Město Liberec neposkytlo ze svého ekofondu grant a nebylo tak z čeho akci financovat. Bylo nutné sehnat finance na konání akce.

— Naštěstí se našel partner, který se již finančně podílel na zabezpečení jeskyně. Po několika jednáních na KI LČR Liberec jsme dostali kýženou částku, díky které se tento ročník mohl uskutečnit. Dovolte mi touto cestou proto za pořadatele 36/02 ZO ČSOP při SCHKO JH (Evropské noci pro netopýry) a 4-01 ZO ČSS Liberec (Speleologický den) poděkovat za umožnění konání těchto akcí na pozemcích ve správě Lesů ČR a za finanční podporu zabezpečení jeskyně a konání posledního ročníku Speleologického dne.

— Daniel Horáček

zelené schránky

1

Dobrý den, moje připomínka se týká rozdělování prostředků FKSP. Na podnikovém řízení existuje společný fond kulturních a sociálních potřeb, ze kterého jsou pro zájemce hrazeny vstupenky na koncerty, divadelní představení apod. Dle mého názoru by bylo spravedlivější, kdyby tyto prostředky byly rovnoměrně rozdělovány na osobní účet FKSP všech zaměstnanců podnikového řízení, protože by si každý zaměstnanec mohl rozhodnout o tom, jakým způsobem s nimi naloží, a nebyl by omezován výčtem akcí, kterých se může zúčastnit. Děkuji za zpracování mého námětu

Vážený pane kolego, systém rozdělování prostředků FKSP na osobní účty a ostatní zdroje u LČR vznikl kolem roku 1994 právě z potřeby uspokojit také jiné zájmy zaměstnanců, než jsou společné aktivity. Podotýkám, že ve většině našich závodů se dokonce rozdělují prostředky nerozdělovat na osobní účty a ostatní zdroje. Ovšem v případě, že by se na osobní účty poskytl všechny prostředky, tak by byli zaměstnanci podniku ochuzeni o řadu zájezdů, sportovních aktivit a společenských akcí, neboť by účastníci těchto aktivit neměli dostatečné prostředky pro uhrazení svého podílu z účtu FKSP. Také by zaměstnancům nemohly být poskytovány půjčky a jiné příspěvky. To by se z pochopitelných důvodů nezamlouvalo řadě pracovníků LČR. Je třeba podotknout, že z peněz, které jsou k dispozici pro čerpání zaměstnanci (bez půjček a rezervy), je do společných zdrojů FKSP použito necelých 20 %. Věřím, že tento způsob rozdělování je pro všechny tím nejvhodnějším. S pozdravem, **Ladislav Tomášek, odbor lidských zdrojů**

2

Vážení, jelikož patřím ke kritikům nové podoby obálky podnikového

časopisu Lesu zdar, zajímalo mne zhodnocení ankety na toto téma v čísle 1/07. A tam mne zaujalo konstatování, že „...konečné slovo v této věci (vzhledu obálky) náleží a musí náležet autorovi designu“. To přece nemůžete myslet vážně! Přece „kdo platí, ten rozhoduje“. Autor designu vytváří návrh, který následně dotváří podle přání a připomínek zadavatele tak, aby zadavatel byl s výsledkem spokojen. Přece mu nezaplatím něco, co se mi nelíbí?! Anebo snad ano? To by pak vysvětlovalo hrůzný vzhled podnikového kalendáře na rok 2007. Anebo že by to byl ten nový jednotný firemní vizuální styl? Tak to nás tedy čekají pěkné věci...

Vážený pane kolego, děkujeme za Vaši reakci na nový design časopisu Lesu zdar. Vzbudil velkou odezvu, a to jak u zaměstnanců Lesů České republiky, tak i u čtenářů z řad veřejnosti. Jak už to u změn bývá, ohlasy jsou jak pochvalné, tak i kritické. Důležité je, aby směřovaly ke stejnému cíli, tedy k proměně časopisu v moderní tiskovinu, která bude přinášet zajímavé textové, grafické i obrazové informace o dění v našem podniku. Grafická úprava tiskoviny je nová, v mnohém revoluční a vyjadřuje snahu státního podniku Lesy České republiky ukázat i navenek moderní tvář. Pokud reakce „zevnitř“ byly napůl kladné a napůl záporné, pak zpětná vazba „zvenku“, od našich obchodních partnerů i čtenářů z řad obecné veřejnosti, je jednoznačně kladná. Veškeré ohlasy má k dispozici nově vzniklá redakční rada, která se jimi bude zabývat. Ta je také kompetentní k řízení změn obsahu i grafiky. Rád bych, aby měla co největší prostor k prosazení nového směřování časopisu Lesu zdar a aby mu vtiskla moderního ducha. Veškeré připomínky jsou samozřejmě vítány i nadále a budou radě průběžně předávány. V úctě, **Ing. Robert Kvapil, ředitel odboru marketingu a public relations**

3

Navrhuji zřídit Zelený Web, v tomto směru by doplnil nabídku komunikačních kanálů, kterými se můžeme podělit o své názory, podněty či připomínky, týkající se našeho podniku, a to směrem nejen od nás, ale i k nám. Navíc pokud by to byl prostý HTML formulář, byl by, alespoň pro ty, kteří chtějí zůstat anonymní, více anonymní než mail. Jinak si myslím, že je to k ničemu, když to vypadá, že na vznesené podněty není reakce. Možná se do tištěné podoby nevejdou všechny odpovědi/reakce, ale na Zelený Web by se vešly, a to i historicky. Už se těším na další Zelený způsob.

Vážený pane kolego, už první zkušenosti s využíváním „Zeleného mailu“ ukazují, že jde o efektivní způsob komunikace, kterým mohou zaměstnanci LČR zasílat své podněty a dotazy vedení podniku. Mohu ujistit Vás i všechny další kolegy, že všechny takto doručené dotazy jsou zpracovávány anonymně. Kromě toho ten, kdo si chce svou anonymitu uchovat na maximální úrovni, může dotaz poslat z anonymní adresy prostřednictvím e-mailu na stránkách seznam.cz, centrum.cz a podobně. Žádný z dotazů, který obdržíme prostřednictvím Zeleného mailu, Zelených schránek či Zeleného telefonu, nezůstane a nezůstane nezodpovězený. Všechny dotazy a příslušné odpovědi jsou pravidelně zveřejňovány v Lesu zdar. V případě, že tazatel svůj podnět podepsal, je odpověď zaslána přímo i jemu. Pokud by se ale počet dotazů zvýšil natolik, že by kapacita Lesu zdar nestačila pro uveřejnění všech, byl by Vámi navrhovaný způsob vhodným a vítaným řešením. Realizaci „zelené sekce“ proto připravíme v druhé polovině roku společně s rekonstrukcí intranetu. Děkuji za Váš podnět a těším se na další. S pozdravem, **Robert Kvapil, vedoucí odboru marketingu a public relations**

4

Vážení kolegové, došla chvíle, kdy se většina zaměstnanců nestačí divit nad situací, která v podniku panuje. Je zbytečné připomínat, jak se podnik do této situace dostal a kdo nese vinu za tento stav, nebo se jedná o řetěz chybných rozhodnutí včetně našeho vedení. Chyba pravděpodobně nastala daleko dříve, a to v době, kdy se rozhodovalo o tom, jakým způsobem budeme fungovat. Zda budeme pokračovat v dřívějším stylu práce, kde bychom práci v lese dělali se svými vlastními zaměstnanci, nebo zda budeme zadávat práce jiným subjektům. Pustili jsme ke korytku firmy a drobné podnikatele, kteří zjistili, že jim chutná. Dneska se u něj tlačí, popichují a snaží se strčit svůj rypák čím dál hlouběji, ale na lesnictví a jeho poslání jako takovém jim nezáleží. A já se ptám: – Zda je nutno tyto parazity dále přizívat, když podnik je schopen práce zvládnout ve vlastní režii nebo s pomocí drobných živnostníků, kteří dnes stejně pracují jako subdodavatelé pro velké firmy. Proč musíme cpát do křtánu peníze těmto firmám? – Zda naše odbory vůbec existují, sledují a zajímají se o to, co se děje okolo LČR? – Zda naše vláda má zájem řešit krizovou situaci v LČR ve prospěch lesa. Děkuji.

Vážený pane kolego, je naší snahou odpovědět na všechny podněty doručené přes Zelený telefon i Zelené schránky. Váš příspěvek je spíše konstatování nežli konkrétní dotaz. Co se týče volby vedení podniku, ta je plně v kompetenci zakladatele, tedy Ministerstva zemědělství. Z tohoto pohledu je nutno dotaz směřovat tam. Nicméně jsme velmi potěšeni, že danou situaci sledujete a aktivně se zajímáte o dění v našem lesnickém sektoru. S pozdravem, **Robert Kvapil, vedoucí odboru marketingu a public relations**

5
Reaguji na zprávu z lednové pracovní porady týkající se připojení všech revírníků na intranet a související dodávky výpočetní techniky a černobílé tiskárny. I když bych jako zaměstnanec LČR mohl být rád, že dostanu k dispozici další vybavení, přesto jsem se nad zprávou o nákupu nové výpočetní techniky musel pozastavit. Znáte v Hradci vůbec potřeby revírníků a podmínky jejich práce? Celý den běhám po lese a k počítači se dostanu jen ráno nebo večer. Pro přístup na internet, pro práci s firemními programy, nějaké tabulky a text stačí jakýkoliv starší počítač. Když už chcete zlepšit komunikaci, možná byste za stejné peníze sehnali pro revírníky daleko užitečnější věci, např. PDA s telefonem (ASUS P535, Eten glofish M700). Čili mít s sebou v lese po celý den celou kancelář, přijímat hovory, e-maily, zapisovat poznámky, pořizovat jednoduchou fotografickou dokumentaci, díky GPS zjistit přesnou polohu a možná to propojit i s vestavěnou digitální lesnickou mapou revíru. Nebo to není uskutečnitelný sen? Odhadem polovina revírníků na správě na počítači doma dělá, má i barevnou tiskárnu, pokud tedy nový PC nebude typu notebook, tak bude jen zavazet, využití u ostatních revírníků, kteří si dosud udržovali od PC odstup, také nebude velké. S pozdravem Revírník

Vážený pane kolego, vybavení revírníků počítači vychází z podrobné analýzy činnosti požadovaných na revírních, jejich proměnlivému vytížení v průběhu pracovní doby i způsobu sběru dat jimi pořízených. V neposlední řadě vychází i ze znalosti obvyklé počíta-

čové gramotnosti revírníků. Jak už to bývá, vyskytují se i zcela protichůdné názory (na jedné straně Váš a na straně druhé názor, že revírník počítač vůbec nepotřebuje). Na potřebu vybavení Vámi navrženou si ostatně odpovídáte již z části sám – využití u revírníků, kteří si až dosud udržovali odstup, by bylo minimální, bez ohledu na to, zda se jedná o PC, notebook či PDA. V tomto případě proto není možné řídit se přáním jednotlivců, ale skutečnou potřebou. Cílem je dosažení jednotného řízení procesů tak, aby nebyly limitovány rozdílností vybavení HW. Chápu, že pro progresivní část revírníků to bude určité omezení, nicméně do budoucna není možné zachovat stav, kdy revírník pracuje na soukromém počítači se služebními programy s ohledem na potřebu udržet jednotnou bezpečnostní politiku ve vlastnictví software i v možnostech napadení vnitřní sítě LČR z vnějšku. Naopak pro druhý pól bude možná znamenat omezení už jenom požadavek na využívání výpočetní techniky pro výkon práce. V tomto případě hledáme cesty, jak účelně uživatele proškolit, aby využívání PC bylo skutečnou pomocí. S pozdravem, Ladislav Půlpán, vedoucí odboru lesního hospodářství a ochrany přírody, a Richard Wunderlich, vedoucí odboru informatiky

6
Dobrý den, ráda bych se zeptala, zda by bylo možné umístit do kuchyňek v budově Ředitelství Lesů ČR mikrovlnné trouby? Řada lidí nevyužívá místní jídelnu a nosí si jídlo z domova, a proto by bylo praktické, pokud je

to jen trochu možné, zakoupit do každého patra alespoň jednu mikrovlnnou troubu. Děkuji za odpověď.

Vážená paní kolegyně, velmi děkujeme za tento podnět a těší nás, že Vám můžeme vyhovět. Mikrovlnné trouby nakoupíme a umístíme do společných kuchyňek tam, kde je možné používat dřez, s ohledem na následné mytí nádobí. Jedná se tedy o hlavní budovu – přízemí, spojovací krček, kanceláře Silvia. Rozmísťovat mikrovlnky po patrech bez vazby na hygienické prostředí kuchyňek nepovažují z hygienických důvodů za nejvhodnější řešení. Požadované vybavení bude provedeno do konce února 2007. Přeji příjemný den, Karel Voxa

7
Lesu zdar, dostalo se mi do rukou druhé vydání časopisu Lesu zdar. V části Zelené schránky mě zaujala jedna věc, a to: funkce uváděné pod některými autory článků se neshodují s organizačním schématem anebo s funkcemi stanovenými v organizaci LČR. Konkrétně ředitel odboru marketing anebo záměna jmen ve funkci vedoucího odboru lidských zdrojů. Co je tedy správně? V novinách, nebo v organizačním řádu? Děkuji.

Vážený pane kolego, děkujeme za Vaši reakci a těší nás, že tuto rubriku pozorně sledujete. K chybě došlo při redakční úpravě textu odpovědi (viz také omluva uvedená níže). Organizační struktura, kterou máte k dispozici, je správným a aktuálním zdrojem informací. Redakce

Omluva:

V únorovém čísle jsme mylně uvedli Andreu Duškovou jako vedoucí odboru lidských zdrojů. Jmenovaná je vedoucí personálního oddělení. K chybě došlo při redakční úpravě textu odpovědi, za způsobené nedopatření se slečně Duškové i čtenářům časopisu omlouváme.

Redakce

Anketa únor 2007

Poslední anketní otázka se týkala nového informačního bulletinu Lesů ČR – Infolesa. Ten, i když vychází teprve krátce, si, alespoň dle reakcí, získal celkem dobré uznání. Bulletin hodnotili respondenti povětšinou kladně, líbí se jeho zpracování, a v neposlední řadě také to, že přináší další informace.

Většina respondentů pak uváděla, že informace se dostávají všem pracovníkům nezkráceně, v originální podobě všem stejně, tedy nejsou závislé na zprostředkovateli. Podle jejich názoru měli zaměstnanci například konečně přehledný soupis všech zaměstnaneckých výhod a různé informace včas. Přišlo však i několik zajímavých námětů k zamyšlení. Například, že Infoles by měl mít větší počet příspěvatelů – do budoucna toto určitě plánujeme. Chybí zatím jeho archiv – už brzy se na intranetu objeví Infoles v členění: pořadové číslo, případně měsíc a rok jednotlivého bulletinu, aby bylo zcela jasné, co se po otevření ukáže – přičemž na hlavní straně intranetu vidíte teď už i aktuální číslo Infolesu. V neposlední řadě se i nadále budeme snažit, aby se informace v Infolese neobjevovaly zároveň ještě v časopise Lesu zdar.

—tv—

nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

MODŘÍN – STROM ROKU 2006

Sborník recenzovaných referátů ze semináře, Kostelec nad Černými lesy, 26.–27. 10. 2006.

Vyd. ČZU, Fakulta lesnická a environmentální, Praha, a LČR, s. p., Hradec Králové, 2006, přiděleno technické knihovně LČR HK

CESTY ANEB VÝCHOVA MLADÝCH LESNÍKŮ V ČECHÁCH

Stanislav Mottl a Miroslav Janda
— Jádrem historické memoárové publikace věnované rehabilitaci studentů lesnické školy v Písku z roku 1951 tvoří vzpomínky a poměrně přesná a relativně vyčerpávající pamětnická svědectví a dokumenty postižených absolventů dvou píseckých maturitních ročníků z května 1951.

Vyd. vlastním nákladem autorů, Praha, 2004, zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK

LOVECKÉ ZBRANĚ

Vladimír Dolínek a Jan Šach

— Výpravny fotografický atlas loveckých zbraní po úvodu, který je věnován technickému vývoji loveckých zbraní, představuje kromě mechanických střelných zbraní, palných zbraní a chladných zbraní také prachovnice a lovecké příslušenství. Kvalitní barevné fotografie zachycují nejvýznamnější lovecké

zbraně ze zámeckých a muzejních sbírek. Atlas je doplněn terminologickým slovníkem a jmenným rejstříkem.

Vyd. AVENTINUM, s. r. o, Praha, 2006, v edici Fotografické atlasy, zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK

ŽIVOT S JELENY.

Veterinář vypráví svůj a jejich příběh John Fletcher

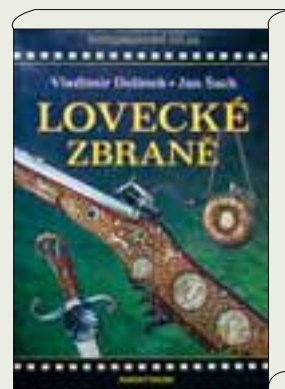
— John Fletcher započal svou kariéru veterináře výzkumem jelena lesního na ostrově Rum a dnes je známý jako jedna z největších světových kapacit na poli chovu jelenovitých, ať volně žijících, nebo chovaných na farmách. V uplynulých 30 letech ho práce zavedla na různá místa po celé zeměkouli – reintrodukoval jelení zvěř na skotské ostrovy Uist (Vnější Hebridy), radil šejkovi Zeyedovi z Abú Dhabi s jeho chovem, přepravoval jeleny do švýcarských Alp a poskytoval konzultační služby v Japonsku, Thajsku, Vietnamu a Severní Americe. Poutavá a humorná autobiografie vypráví příběh jeho věčného boje proti názorové převaze. Přestože se mezi chovateli hospodářských zvířat tvrdí, že jelení zvěř nelze domestikovat, Fletcher založil – navíc bez jakékoli finanční podpory ze strany státu – již několikanásobně

oceněnou jelení farmu ve Fife (Skotsko) a dokázal, že existuje jak domácí, tak zahraniční odbyt pro humánně produkované jelení maso. Jako pionýr farmového chovu jelenovitých ve Velké Británii zřejmě vytvořil první domestikovaný druh za posledních 5000 let. Fletcher v knize sdílí se čtenáři své unikátní znalosti historie jelení zvěře a jejího chovu a klade některé kontroverzní otázky: Může být fenomenální regenerační schopnost jeleního paroží klíčem k obnově některých lidských tkání? Bude mít nárůst počtu vegetariánů ve společnosti za následek omezení chovu hospodářských zvířat? Mohou vědomosti o některých výhodách jeleního masa povzbudit více lidí k chovu jelení zvěře a výrazně tak přispět ke zlepšení zdraví lidské populace? Kniha není určena pouze zastáncům farmových chovů jelenovitých, ale také myslivecké veřejnosti, která se zabývá chovem jelení zvěře v oborách i ve volnosti. Vyd. Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2006, podle originálu „A Life for Deer“ z roku 2000, zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK

FORMICA – ZPRAVODAJ PRO APLIKOVANÝ VÝZKUM A OCHRANU MRAVENCŮ

9. ročník periodického zpravodaje

(ročenky), který publikuje články s tematikou výzkumu a ochrany mravenců.

Vyd. ZO ČSOP Krkonoše, Hostinné, 2006, přiděleno technické knihovně LČR HK

METODY STUDIA EKOSYSTÉMŮ Vladimír Bejček, Karel Šťastný a kolektiv

— Učební text má sloužit studentům České zemědělské univerzity v Praze jako skriptum pro studijní obory aplikovaná ekologie a krajinná inženýrství a k lepší orientaci pracovníků ochrany přírody v problematice. Text je účelově zaměřen především na vybrané části biotické složky ekosystému – společenstva a populace. Kolektiv autorů se přitom snažil maximálně zohlednit praktické potřeby. Pozornost byla proto věnována především skupinám organismů, které jsou často využívány v rámci biologických průzkumů v rámci procesu EIA. Text je logicky rozčleněn na pět kapitol: Metody studia rostlinných populací a vegetace, Metody studia sladkovodních ekosystémů, Metody studia půdní fauny, Metody studia suchozemských bezobratlých živočichů a Metody studia obratlovců. V každé kapitole je přehledně uveden způsob zjišťování kvality a kvantitativní skupiny organismů. Pro názornost je text vesměs doplněn jednoduchými pérovkami. Navíc čtenář u každého tematického

bloku najde odkazy na doplňkovou literaturu.

Vyd. Česká zemědělská univerzita, Lesnická fakulta, Praha, a Lesnická práce, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, 2001, zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK

ATLAS HNÍZDNÍHO ROZŠÍŘENÍ PTÁKŮ V ČESKÉ REPUBLICE

**Karel Šťastný, Vladimír Bejček
a Karel Hudec**

___ Cílem obsáhlého a podrobného atlasu je získat aktuální obraz o výskytu a početnosti všech ptačích druhů vyskytujících se v době mapování (2001–2003) v České republice. Kromě klasického zpracování 199 ptačích druhů a barevných fotografií najde zájemce v atlasu i tabulky o nejrozšířenějších i nejméně rozšířených hnízdicích druzích ve všech třech mapovacích obdobích, tabulky kvadrantů s největším počtem zjištěných druhů, druhy s největším populačním a územním nárůstem i úbytkem a také další souvislosti, které vysvětlují ze srovnání s výsledky práce na prvním a druhém vydání Atlasu hnízdního rozšíření ptáků.

Vyd. AVENTINUM, s. r. o, Praha, 2006, zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK

___ Jiří Uhlíř

aktualizace platných norem

IVO ŠLESINGER

V měsíci únoru došlo k aktualizaci těchto norem:

- ČSN ISO 14063 (010963) – Environmentální management – 1.2007
 - ČSN EN 1390 (490669) – Ochranné prostředky na dřevo – 1.2007
 - ČSN EN 1991-1-7 (730035) – Zatížení konstrukcí – 1.2007
 - ČSN P CEN/TS 12390-9 (731302) – Zkoušení ztvrdlého betonu – 1.2007
 - ČSN 731380 – Zkoušení odolnosti betonu proti zmrazování a rozmrazování – 1.2007
 - ČSN EN 1993-1-9/NA (731401) Design of steel structures – 1.2007
 - ČSN EN 40-4 (732094) Osvětlovací stožáry – OPRAVA 1 – 1.2007
 - ČSN P CEN/TS 14383-4 (734400) Prevence kriminality – 1.2007
 - ČSN EN 14383-1 (734400) Prevence kriminality – 1.2007
 - ČSN EN 13674-3 (736361) Železniční aplikace – 1.2007
 - ČSN EN 14730-1 (736362) Železniční aplikace – 1.2007
 - ČSN EN 14730-2 (736362) Železniční aplikace – 1.2007
 - ČSN EN 14811 (736363) Železniční aplikace – 1.2007
 - ČSN EN 13232-9 (736371) Železniční aplikace – 1.2007
 - ČSN EN 1317-2 (737001) Silniční záchytné systémy – 1.2007 – ZMĚNA A1
 - ČSN CEN/TS 15231 (738530) Otevřená datová komunikace v automatizaci, řízení a správě budov – 1.2007
 - ČSN EN 14897 (755210) Zařízení na úpravu vody vnitřních vodovodů – 1.2007
 - ČSN EN 14898 (755211) Zařízení na úpravu vody vnitřních vodovodů – 1.2007
 - ČSN EN 12897 (755360) Zásobování vodou – 1.2007
 - ČSN EN 12911 (755711) Výrobky používané pro úpravu vody určené k lidské spotřebě – 1.2007
 - ČSN EN 14996 (757016) Jakost vod – 1.2007
- Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci: Archiv LČR – program sgArchív IW – sekce normy.

Odebírané řady

- 01 09 Environmentální management
- 48 Lesnictví
- 49 Průmysl dřevozpracující
- 73 Navrhování a provádění staveb
- 75 Vodní hospodářství
- Odvětvové technické normy
- TNV 75 Vodní hospodářství
- TNO 83 Odpadové hospodářství

listárna

KOLEGOVÉ LESÁCI, NEDEJTE SE

Někteří naši bývalí kolegové vlastní lesnické firmy a ty jsou ve sdělovacích prostředcích slyšet. Hlavně tím, jak šíří poplašné zprávy, když neuspějí ve výběrových řízeních na lesní práce, jaká bude katastrofa, kolik budou muset propustit lidí a podobně. Jaká však jednoduchá odpověď pro redaktory sdělovacích prostředků od lesáků LČR. „Ti dřevorubci a traktoristé, kteří pro firmy pracují, mají živnostenské listy, takže tyto práce budou dělat i nadále, ale vlastníci firem se bojí o sebe, že jim firmy zkrachují, ale to se nedá nic dělat, takové už je tržní hospodářství bez přívlastků.

Zdraví revírník v. v.

Martinec Alois, odborný lesní hospodář, dříve LS Luhačovice (zkráceno)

POLOMOVÉ KATASTROFY V LESÍCH V MINULOSTI A NYNÍ

Často se vyskytují tvrzení, jako by jenom poslední dobou trpěly naše lesy mimořádnými živelnými katastrofami. To však zcela neodpovídá pravdě. Naše lesy byly postiženy rozsáhlými živelnými katastrofami i v letech dřívějších, jak o tom svědčí četné údaje. Již v roce 1797–1799 jsou uveřejňovány časté zprávy o nakažlivě se rozšiřujícím moru smrkových lesů. Dne 15. 11. 1740 vznikl následkem větru na panství Vimperk nevelký polom cca 22 000 m³. Tento polom se zpracovával 2 roky a po něm se rozmnožili kůrovci, takže kůrovcového dřeva bylo 12x více než původního polomu. Tehdy se však mluvilo o tzv. schnutí a odumírání smrkových porostů. Lesy měly tedy odolnější skladbu dřevin, přesto však vznikly jak polomy, tak kůrovcové kalamity.

Dne 7. 12. 1868 se po polární záři nad západním obzorem rozburácel orkán, po němž vzniklo na Šumavě rozsáhlé množství polomů a za necelé 2 roky v noci z 26. na 27. října 1870 se znovu rozběhla vichřice, která jen v lesích vimperských způsobila 549 000 m³ polomů. Po původním polomu muselo být zpracováno 1 000 000 m³ kůrovco-

vého dříví. Lesní revírník píše, jak smutný byl pohled po třech letech od pohromy na straně nad údolím, kde les prořídil nebo úplně zmizel. Na zbytcích lesa se objevovaly rezavé skvrny z tmavé zeleně, to kůrovec řádil, takže co vichřice ušetřila, hmyz sobě žádal. Na všech místech hořely ve dne v noci ohně, kde se páčila kůra a větve. Výskyt kůrovce se odhadoval v letech 1876–1878 na Šumavě na výměře 104 000 ha a vytěženo bylo 7 000 000 m³.

Den 4. července 1929 dlužno v análech našeho lesního hospodářství černým písmem zaznamenati pro časy budoucí. V 7 hodin navečer se přihnal od západu drtivý cyklon, který během necelých 10 minut zničil veliké plochy lesů, a to takovým způsobem, že podobných hrůz není pamětníka, píše doc. Ing. Strachota. Cyklonu se neubrnila žádná dřevina vyššího stáří ani žádný porost, byl jakýmkoliv způsobem založen a vychováván. Na velkostatku Dašice byla nádherná rezervace 300 let starého bukového porostu, která mnohým náporům větru vzdorovala, avšak smrštila byla zničena úplně. Na velkostatku Borohrádek v bažantnici Králka, kde byly více než 200 let staré duby, jež byly rotačním pohybem ze země i s kořeny vytrženy a více než 10 m cyklonem odneseny. Nejvíce byly smrštily poškozeny městské lesy královéhradecké. Celkový úhrn vyrobené dřevní hmoty za rok po kalamitě činil na všech lesních majetcích 3 170 000 m³.

Dne 13. 7. roku 1968 větrná smršť „Olga“ postihuje část jihovýchodní Moravy. Vznikají rozsáhlé polomy v lužních lesích v oblasti Kunovic a dokonce až 5 ha plochy polomů v lesích Uherskobrodská, tj. v lesích původem z pařezin, které jsou jinak vůči sněhovým a větrným kalamitám velmi odolné. Z toho plyne poučení hlavně pro aktivisty různých ekologických hnutí, kteří nás v poslední době poučují, jak máme lesy pěstovat, že zabránit škodám na lesních porostech při takových katastrofách nelze. Proto

jim doporučuji, aby se starali o to, aby naši republiku nezavázeli různí „podnikatelé“ – podnikavci odpady ze sousedních zemí a starost o lesy ponechali nám – profesionálům.

Martinec Alois

VÁŽENÝ PANE INŽENÝRE JONÁŠI,

v čísle 12/06 jste v rubrice „Zelené schránky“ anonymně zveřejnili moji básničku Sen českého lesníka. Vězte, že jsem autorem tohoto dílka, které jistě nevstoupí do historie české lesnické literatury, na rozdíl od děl Jana Evangelisty Chadta-Ševětinského, či Julia Komárka. Nebojte se, nechci se dožadovat autorského honoráře, či peskovat Vás za neautorizované zveřejnění. Chtěl bych Vám jen vysvětlit, že tuto básničku jsem věnoval svým kolegům, výrobním mistrům u naší lesní a. s. Jejím smyslem není znevažovat práci českých lesníků, natož pak pracovníků LČR. Napsal jsem ji cca před čtyřmi lety pro pobavení našeho venkovního personálu. Věřte, že si práce venkovního personálu vážím, ať jsou to zaměstnanci naší a. s., nebo Vaší organizace.

Problémy LČR jsou podobné problémům u lesních a. s., zvláště v dnešní vypjaté době, kdy vztahy mezi LČR a akciovými společnostmi jsou české veřejnosti mediálně prezentovány téměř jako poslední krůček do vypuknutí světové války, ač se obě strany snaží spolupracovat. Faktem je, že každé rozhodnutí, které ukončí spory kolem tzv. veřejných zakázek, bude špatné. Půjde teď o to, vybrat z těch špatných rozhodnutí to nejlepší. To je práce managementu zaměstnanců Vaší firmy, a tuto práci jim nezavídím. Ale to jsem se dostal jinam, než jsem chtěl.

Vážený pane inženýre, chtěl bych poděkovat za zveřejnění svého dílka ve Vašem časopise i za velmi slušnou glosu, kterou jste k tomu napsal. Nemám vůbec ponětí, jak se k Vám moje básnička dostala... Závěrem glosy mě vyzýváte k zaslání dalších příspěvků. Nuže tedy, jeden Vám zasílám. Jmenuje se Řeka,

snad se Vám bude alespoň maličko líbit – viz příloha.

S přátelským pozdravem
Ing. Roman Houda, Uniles, Rumburk

Za básničku děkujeme a pro všechny ji otiskujeme.

(redakce)

ŘEKA (Roman Houda)

Břehy řeky jsou lemovány topoly a rákos na nich vyrůstá, večer, když brouzdáš jejím okolím, tak zapomínáš na svět dojísta.

Tu a tam rybář ten klid poruší když pleskne splávek o vodu, z plných plic dýchá vlhké ovzduší a přemýšlí o cestě osudu....

Ta řeka zapomnění teče dál a zpívá smutnou píseň, jež proud si vzal...

Náhle se tichem ozve hlas žabáka, kterému se něco zdá, ty se lekneš a zjistíš zas, že hlas noci se na něco ptá.

Ne, neboj se toho, vždyť sám víš, že ranní opar mlh vše vyléčí, že ptáci v korunách stromů najdou skryš, která jim skýtá bezpečí.

Večer pak k břehům přijdeš zas a budeš bloudit po řece zapomnění, a rád snad uslyšíš žabákův hlas, který to smutné ticho změní.

Dnes na nic nebude se ptát jako když vyrušil tě včera, možná, že bude tvrdě spát a vzbudí se až za ranního šera.

Ta řeka zapomnění teče dál a zpívá smutnou píseň, jež proud si vzal... Ta řeka zapomnění teče dál a je jí jedno, když se té písni někdo smál... (4. 3. 1983 v 1.45 hod)

Česká lesnická společnost: plánované akce na rok 2007

CENY VSTUPŮ A OBCHOD DŘEVEM

15. 3., Hradec Králové, ČAPLH, Ing. Kořínek, Ing. Oliva, Ing. Dohnal

KURZ ODBORNÉ NĚMČINY

26.–30. 3., Lobeč, Ing. Pařízek, Ing. Cejchan

VALNÁ HROMADA

20. 4., Praha, Ing. Kalina

LES A HOSPODAŘENÍ V NĚM

3. 5., II. část, Nová Louka, Jizerské hory, Zemědělský výbor Senátu, Ing. Řičář, Ing. Kalina

TRVALE UDRŽITELNÉ HOSPODAŘENÍ V LISTNATÝCH A SMÍŠENÝCH POROSTECH STŘEDNÍCH POLOH

17. 5., Vyškov, VLS Plumlov, Ing. Pur

PĚSTOVÁNÍ STŘEDNÍHO LESA

24.–25. 5., Mor. Krumlov, PRO SILVA BOHEMICA, VÚLHM, Dr. Vrška, Ing. Slodičák

ZJIŠŤOVÁNÍ POČETNÍCH STAVŮ ZVĚŘE A MYSLIVECKÉ PLÁNOVÁNÍ

24.–25. 5., Most, Ústav biologie obratlovců, Ing. Janota, Ing. Ferkl, Ing. Kamler

ZAKLÁDÁNÍ POROSTŮ RYCHLE ROSTOUCÍCH DŘEVIN

31. 5., Kunovice, školkaři, Ing. Foltánek, Ing. Miškovský, RNDr. Čížek, Dr. Čížková, VÚLHM

SNĚM – POSTUP PLNĚNÍ NLP A DALŠÍ ÚKOLY

7. 6., Hradec Králové, Ing. Kalina, Ing. Morávek, Ing. Krečmer

POŠKOZENÍ DŘEVIN A JEHO PŘÍČINY

13. 6., Praha, MŽP, ZO ČSOP, RNDr. Gregorová, RNDr. Němec, Ing. Liška, Ing. Knížek (Ochranná lesní služba)

APLIKACE ZÁKONA Č. 149/2003 SB. – ZÁKON O OBCHODU S REPRODUKČNÍM MATERIÁLEM – A

14. 6., Kostelec n. Č. l., ÚHÚL, VÚLHM, Ing. P. Trnčík, Ing. Juránek, Ing. Musil

PROBLEMATIKA LESNÍCH STAVEB, SOUČASNOST A BUDOUCNOST

21. 6., Křtiny, OS meliorace, Ing. Hruža

BŘEHOVÉ POROSTY – A

28. 6., Mladá Boleslav, Magistrát MB, Doc. Ing. Švihla, Ing. Hofmeister, Ing. Soukup, Ing. Zuna

LHP A OSNOVY – A

23. 8., České Žleby, MŽP, ÚHÚL, Ing. T. Staněk, Ing. Štípl

ZVYŠOVÁNÍ DRUHOVÉ PESTROSTI LESŮ

(100 LET VYCHÁZKY JEDNOTY ČES. LESNÍKŮ) – A

30. 8., Vysoké Mýto, Městské lesy Vysoké Mýto, SVOL, VÚLHM, B. Machata, R. Charvát, Dr. Malá

SÍČÍ ZVĚŘ S EXKURZÍ – A

7.–8. 9., Žlutice, VLS Karlovy Vary, Ing. Skočdopole, Ing. Dvořák, Ing. M. Sloup

AKTUÁLNÍ PROBLÉMY OCHRANY LESA

13. 9., Praha 417, VÚLHM Lesnická práce, Ing. Vít. Pešková, VÚLHM, Ing. Jančařík

HOSPODAŘENÍ V CHOPAV (PODZEMNÍ VODY) – A

18. 9., Skalský Dvůr ve Žďáru n. S., Zemědělská spol., VÚMOP, Povodí Vltavy, Ing. Hofmeister, Ing. M. Krátký, Ing. Bíba, Doc. Kvítek

BEZZÁSAHOVÁ ÚZEMÍ LČR

20. 9., Klef, Holubov, OS životního prostředí – Ing. Moucha, Ing. Kordač, RNDr. Stonawski

DŘEVOSTAVBY

21. 9., Praha, Nadace Dřevo pro život, Ing. Řezáč, Ing. Kubů, Ing. Fráňa

TOPOL – DŘEVINA ROKU 2007

25. 9., Olomoucko, KI Šumperk, LČR GŘ, VÚLHM, Ing. Štefl, Ing. Čížek, Ing. Čížková

LUŽNÍ LESY

2.–3. 10., Břeclavsko, MZLU, Prof. Mauer, Ing. Blaha

PŘIROZENÁ OBNOVA BOROVÝCH POROSTŮ

9.–10., Mimoň, VLS Mimoň, Ing. Janota

POROVNÁNÍ EVROPSKÉ A NAŠÍ LEGISLATIVY

17. 10., Praha, ČLS, VÚLHM, JUDr. Flora, JUDr. J. Staněk, Ing. Matějčík

ŘÍZENÍ LESNÍHO PODNIKU

23. 10., Jáchymov, Lesy města Jáchymova, JUDr. Vondráček

VZDĚLÁVÁNÍ, ZAMĚSTNANECKÉ POMĚRY, SEZÓNOST, ŠVARCSYSTÉM

25. 10., Praha, Odbor. svaz dřevař, Z. Štěpánek

ÚHRADA ÚJMY NA LH – A

13. 11., Praha, OS politiky, ekon., Ing. Šišák, Doc. Ing. Švihla

SMYSL LESNICTVÍ A PRINCIPY LH

22. 11., Praha, ČLS, Ing. Krečmer, Ing. Navrátil, Ing. Krchov

A = akreditace u MV ČR

LESNICKÉ PODVEČERY PRO VEŘEJNOST

VYHLÁŠENÁ ČESKÁ OBORA – STARÁ OBORA A PONĚŠICKÁ OBORA

8. 3., s bohatým obrazovým doprovodem – Ing. Jan Zasadil, lesní správce Hluboká nad Vltavou

NEŽ VYROSTE LES – ZE ŠÍŠKY PO SAZENICI

12. 4., Ing. Zdeňka Hlavová, ředitelka LZ Týniště n. Orl., LČR

CESTA DO ORLICKÝCH HOR

5. 5., návštěva Semenařského závodu a putování po hřebeni Orlických hor – Mgr. Iva Kubátová

PŘÍRODA, PASTEVECTVÍ, ŽIVOT V RUMUNSKÝCH HORÁCH

10. 5., s bohatým obrazovým doprovodem – Ing. Pavel Štěrba, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

VYSOKÉ TATRY A LESNÍ KALAMITY

14. 6., Ing. Pavel Drašík, Lesní společnost, Hradec Králové

PUTOVÁNÍ PO DOUPOVĚ

6. 9., Ing. Pavel Kyzlík

PŘEDPOVĚĎ POČASÍ JE DOBRODRUŽSTVÍ

13. 9., Dr. Vít Květoň

KRUŠNÉ HORY DNES

11. 10., Ing. Pulicar

SEDLČANSKO – NEZNÁMÝ KRAJ

8. 11., Ing. Erbeková

STŘEDOČESKÉ LESY V BÁJÍCH A POVĚSTECH

13. 12., Ing. Z. Hajleková

Lesnické podvečery se konají pravidelně každý druhý čtvrtek v měsíci od 16,00 v Domě ČS VTS, Česká lesnická společnost, Novotného lávka 5, 116 68 Praha tel.: 221 082 384, e-mail: cesles@csvts.cz, web: www.cesles.cz nebo www.silvarium.cz

MEZINÁRODNÍ VELETRH LOVECKÝCH
A SPORTOVNÍCH ZBRANÍ
A PŘÍSLUŠENSTVÍ

IWA 2007

9.–12. 3. 2007

SRN – Nürnberg
Nürnberg Messe GmbH,
Messezentrum
D – 90471 Nürnberg, SRN
tel.: +49–911/86 06–0
fax: +49–911/86 06–82 28
e-mail: info@nuernbergmesse.de
web: www.nuernbergmesse.de

MEZINÁRODNÍ ODBORNÝ VELETRH
ZEMĚDĚLSKÉ TECHNIKY A CHOVU PRO
ZEMĚDĚLCE A PODNIKATELE V OBLASTI
ZEMĚDĚLSKÝCH A LESNICKÝCH PRACÍ

SIMA 2007

4. 3.–8. 3. 2007
ACTIVE COMMUNICATION

Anglická 28
120 00 Praha 2
tel./fax: +420 222 518 587
e-mail: active@telecom.cz

Doprava a ubytování:
CK Primatour Ostrava
tel.: 596 931 480
e-mail: info@primatour.cz

PŘÍČINY KALAMIT V LESNÍCH POROSTECH
A MOŽNOSTI OCHRANY, OBNOVA
A REKONSTRUKCE POŠKOZENÝCH POROSTŮ

Odborný seminář

7. 3. 2007

MVDr. Václav Prokop – INPROF
Srubec 238,
370 06 České Budějovice,
tel./fax: 387 200 140,
mobil: 602 832 508
e-mail: prokop.mail@tiscali.cz

PLES LESNICKÉ A DŘEVAŘSKÉ FAKULTY
MENDELOVY ZEMĚDĚLSKÉ A LESNICKÉ
UNIVERZITY V BRNĚ POŘÁDANÝ
POD PATRONACÍ DĚKANA
DOC. DR. ING. PETRA HORÁČKA

Reprezentační ples

16. 3. 2007 OD 19.00 HODIN
HOTEL INTERNATIONAL

Husova 16, Brno
Rezervace vstupenek:
tel.: 545 134 006

Možnosti ubytování:
Hotel International
tel.: 542 122 111

Koleje J. A. Komenského
tel.: 545 128 318

LYŽNICKÁ VYJÍŽDKA

Krakonošova jízda

17. 3. 2007
SCHÜSSELBAUDEN

Martin Adamíra
tel.: 604 257 180

MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA RYBÁŘSKÝCH POTŘEB

Rybaření

14.–18. 3. 2007
BVV, BRNO

Radek Talafous
Veletřhy Brno, a. s.
Výstaviště 1, Brno, 647 00
tel.: 541 151 111
fax: 541 153 070
e-mail: rybareni@bvv.cz
web: www.bvv.cz/rybareni

VÝSTAVA PSŮ, CAC – SR

NITRACANIS CAC – SR

17.–18. 3. 2007

Slovensko – Nitra – Agrokomplex
Nitracanis
P. O. Box 56 F
949 01 Nitra
tel.: +421 377 734 967
web: www.skj.sk, www.agrokomplex.sk

MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA NOŽŮ

Nože – knives 2007

28. 4. 2007
BRATISLAVA, DOM KULTÚRY RUŽINOV

tel.: +421 903 719 695
e-mail: amtras@stonline.sk
web: www.noze.sk

V MĚSÍCI BŘEZNU OSLAVÍ VÝZNAMNÁ ŽIVOTNÍ JUBILEA TITO PRACOVNÍCI LČR:

PADESÁTINY

CHMELÍČEK LUBOMÍR	ŘEDITELSTVÍ LČR
NOVÁK MIROSLAV	LZ KLADSKÁ
NOVÁKOVÁ JITKA	LS FRÝDLANT V ČECHÁCH
PÁNKOVÁ OLDŘIŠKA	LS FRÝDLANT V ČECHÁCH
SEDLÁČEK JOSEF	LS MĚLNÍK
TARASOVÁ JARMILA	LS JEŠTĚD
VAŠEK JIŘÍ	LS ČESKÝ RUDOLEC
VRABEC MIROSLAV	LZ KLADSKÁ

ŠEDESÁTINY

HAMOUZ MIROSLAV	LS KRASLICE
KOZÁK MILOŠ	LS NIŽBOR
KŘIVSKÝ JAROSLAV	LZ KONOPIŠTĚ
RAJNIŠOVÁ HELENA	LS LITOMĚŘICE
RÁLIŠOVÁ JANA	ŘEDITELSTVÍ LČR
SABELA JIŘÍ	LS FRÝDEK-MÍSTEK
SEDLMAYER JIŘÍ	LS HANUŠOVICE
URBAN STANISLAV	KI KARLOVY VARY
VAVRUŠKA JOSEF	LZ KLADSKÁ

VŠEM JUBILANTŮM BLAHOPŘEJEME A PŘEJEME JIM HODNĚ ZDRAVÍ A SPOKOJENOSTI.

1 2
3 4
5 6
7

1 a 6 Parket nezůstal chvíli prázdny
2 Lístky do tomboly zmizely, jako když do vrbců střeli
3 Malé drama při losování
4 a 7 Tanečníci skupiny KROK se strhujícím výstupem
5 Lucie Havelková se šekem pro novorozence
(foto: Petr Šolar)

